

 ΑΡΝΟΣ βιβλία με στόχο!

Λατινικά Κατεύθυνσης Τετράδιο Σπουδής α τεύχος

Προετοιμασία για Πανελλήνιες - Πανεπιστήμιο

β' Λυκείου

PUBLIUS OVIDIUS NASO
43 ΠΧ-17 ΜΧ

 ΑΡΝΟΣ
Online Education

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ & ΑΣΚΗΣΕΩΝ

★ **100%** ★
ΕΠΙΤΥΧΙΑ
Μέθοδος
ΑΡΝΟΣ

Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο για Διδασκαλία & Μελέτη

Τετράδιο Σπουδής - Γιατί;

Το Τετράδιο Σπουδής ΑΡΝΟΣ είναι βασισμένο στη Μέθοδο ΑΡΝΟΣ, ένα σύστημα μάθησης με Στόχους – Υλοποίηση – Πιστοποίηση.

Βοηθάει το μαθητή να οικοδομήσει τη σκέψη του βήμα-βήμα, απλά και κατανοητά. Είναι Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο βάσει του οποίου γίνεται η διδασκαλία στο online μάθημα με «φυσικό» τρόπο. Ο δάσκαλος γράφει και υπογραμμίζει παράλληλα με το μαθητή.

Το Τετράδιο Σπουδής αποτελείται από:

- ★ Οπτικοποιημένη Θεωρία με ροή & συνέχεια
- ★ Ασκήσεις για Διδασκαλία και Εξάσκηση
- ★ Συνδυαστικές και Επαναληπτικές Ασκήσεις
- ★ Θέματα Προσομοίωσης Εξετάσεων

Πιστοποίηση Γνώσεων

Σε προγραμματισμένες ημερομηνίες διεξάγονται online ή/και δια ζώσης **Επαναληπτικά Τεστ Αξιολόγησης** στα οποία ο μαθητής πιστοποιεί και επαληθεύει τις γνώσεις του.

Για τους Γονείς

Πώς ο γονέας μπορεί να έχει εικόνα και εποπτεία στην πρόοδο του παιδιού του;

Το Τετράδιο Σπουδής είναι σχεδιασμένο με τέτοιον τρόπο για τη βήμα – βήμα εξάσκηση του μαθητή, μεταβαίνοντας με ασφάλεια από τα πιο απλά στα πιο σύνθετα. Επίσης, είναι ένας φυσικός τρόπος ο Γονέας να ελέγχει την πρόοδο του παιδιού του.

Πώς γίνεται η εποπτεία από το γονέα;

Σε κάθε μάθημα ελέγχει την ορθότητα των λύσεων, την κατανόηση και τη συμμετοχή του παιδιού στα μαθήματα.

Διδασκαλία στον ΑΡΝΟ σημαίνει:

- ★ Απεριόριστη μελέτη με video lessons
- ★ Αυτομάθηση στο App Arnos Learn
- ★ Coaching εξατομικευμένο
- ★ Μοτίβα Μάθησης και Εξάσκησης
- ★ Κάθε Απορία για εμάς είναι Πρόκληση!

★ Μέθοδος ΑΡΝΟΣ

Η **Μέθοδος ΑΡΝΟΣ** οδηγεί κάθε μαθητή, ανεξαρτήτως γνώσεων ή επιπέδου, να μελετά από το επίπεδο όπου αισθάνεται άνετα, ώστε να διαμορφώσει γερές βάσεις για μάθηση.

Live Διδασκαλία Το online μάθημα γίνεται με φυσικό τρόπο, γιατί συνδυάζει την Τεχνολογία, το Πνεύμα, την Οργάνωση και την Εμπειρία.

Τετράδιο Σπουδής Είναι ο οδηγός για τη διδασκαλία του μαθήματος, την εξάσκηση του μαθητή και την πραγματοποίηση της online διδασκαλίας με Λόγο, Εικόνα και Παρατήρηση.

Καθηγητής Είναι ο σκηνοθέτης της διδακτικής πράξης, ο οποίος δρα σε ένα οργανωμένο εκπαιδευτικό οικοσύστημα με Στόχους, Μαθησιακό Πλάνο και Ευθύνη.

«Μέθοδος ΑΡΝΟΣ... το καταστάλαγμα μιας πορείας 35 ετών με εκπαιδευτικές και εκδοτικές επιτυχίες, με ταξίδια πολιτισμού, συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις και αποτυχίες... μα, κυρίως, η παρακαταθήκη του ζευγολάτη πατέρα - Αρνού.»

Γιάννης Π. Κρόκος

Περιεχόμενα

LECTIO I : Ο εξόριστος ποιητής.....	2
LECTIO II: Διδώ και Αινείας.....	5
LECTIO III :Η περιπέτεια της Ανδρομέδας	11
LECTIO IV : Τα ήθη των αρχαίων Ρωμαίων	18
LECTIO V: Ένας λάτρης του Βιργίλιου.....	23
LECTIO VI: Οι νόμοι.....	27
LECTIO VII: Ετοιμασίες για ξεχειμώνα.....	32
LECTIO VIII: Όταν βγεις...και χαρτί	38
LECTIO IX: Η εγκαθίδρυση της δημοκρατίας.....	44
LECTIO X: Η προφητεία του Δία	50
LECTIO XI: Η Ρώμη και η Καρχηδόνα.....	57
LECTIO XII: Ο ύπατος ...κόρης του	61
LECTIO XIII: Πώς η γνώση...δειςιδαιμονία	68
LECTIO XIV: Ένα φοβερό όνειρο	76
LECTIO XV: Τα ήθη των Γερμανών.....	82

LECTIO I : Ο εξόριστος ποιητής

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. α. Σ, β. Λ, γ. Λ, δ. Λ, ε. Σ

2. 1.β, 2.γ, 3.α, 4.α, 5.γ

3. πλήρης plena, ζελέ gelida, τερακότα terra, παραποίηση poeta,
επιστολέας epistula

4. α. Epistula plena querelae est.

β. Poetae cura et miseriae cruciat.

γ. Musae sunt amicae poetarum.

δ. Poetae sumus.

5. Ο ιός του κορονοϊού δεν είναι πια «terra incognita» όπως όταν πρωτοεμφανίστηκε.

6. a-mi-ca, po-e-ta, Pon-ti-ca, ter-ra, E- pis-tu-lis, bar-ba-ris, cu-rae

Ασκήσεις Γραμματικής- Συντακτικού

1. poetae, poetae, poetas, poetae, epistulae, epistulae, epistulae, epistula, curae, curas, curae, cura, terrae, terrae, terrae, terra, plene, plenas, plena, amicae, amicae, amicas, amica, miseriae, miseriae, miseriae, miseria

2. repugnas, repugnatis, scriptitas, scriptitatis, narras, narrates

3.a) altera pars, b) Anno Domini, c) ad hominem

Κριτήριο Αξιολόγησης

A1. Ο Οβίδιος ο ποιητής είναι εξόριστος στη Ποντική γη. Γράφει συχνά επιστολές στη Ρώμη. Οι επιστολές είναι γεμάτες παράπονα. Επιθυμεί τη Ρώμη και θρηνεί (για) την αντίξοχη τύχη (του). Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Οι έγνοιες και οι δυστυχίες βασανίζουν τον ποιητή. Με τις επιστολές αντιστέκεται ενάντια στην αδικία. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

A2. Για λόγους που δε γνωρίζουμε ακριβώς, ο αυτοκράτορας Αύγουστος εξόρισε τον Οβίδιο στους Τόμους της Μαύρης θάλασσας, όπου ο ποιητής έμεινε μέχρι το θάνατό του. Την εμπειρία του από την εξορία τη γνωρίζουμε χάρη στις ελεγείες που μας άφησε από εκείνη την περίοδο της ζωής του. Οι ελεγείες αυτές απευθύνονται, με τη μορφή συγκινητικών ποιητικών επιστολών, προς φίλους και γνωστούς. Ο ποιητής τους ζητάει να μεσολαβήσουν στον αυτοκράτορα για να επιστρέψει· παράλληλα υπερασπίζεται με θέρμη το ποιητικό του έργο και μας προσφέρει πολύτιμες αυτοβιογραφικές πληροφορίες.

Τα αποσπάσματα από το κείμενο που τεκμηριώνουν την παραπάνω θέση είναι : «Epistulas Rōmam scriptitatis. Epistulae plenae querelarum sunt. Rōmam desiderat et fortunam adversam deplorat», Poëtam curae et miseriae excruciant.

B.1 (Από το απόσπασμα:α) να εντοπίσετε....αριθμό.)

α) epistulae epistulam, epistulae epistulae, plenae plena, querelarum querelae, fortunam fortunas, adversam adversas →

β) scriptitatis, scriptitabat, scriptitabit, scriptitavit, scriptitaverat, scriptitaverit
sunt, errant, erunt, fuerunt/fuere, fuerant, fuerint
desiderat, desiderabat, desiderabit, desideravit, desideraverat, desideraverit
deplorat, deplorabit, deplorabit, deploravit, deploraverat, deploraverit

B.2α) incolam, miseriae, filiis, terrae, fortunis, epistula, miseriae, incola : γ' πληθ.
Πρτ

β) sum, eram, ero, fui, fueram, fuero

γ) deploro, deploro, deplorat, deploramus, deploratis, deplorant
deplorabam, deplorabas, deplorabat, deplorabamus, deplorabatis, deplorabant

Γ.1 α. Epistula plena querela est.

β. Poetae scura et miseria excruciant.

γ. Fortunas adversas deplorant.

δ. Musae sunt amicae poetarum.

ε. Poetae sumus.

Γ.2. poeta : παράθεση στο Ovidius

epistulas : αντικείμενο στο rēma scriptitat

plena : κατηγορούμενο στο epistulae

adversam : επιθετικός προσδιορισμός στο fortunam

deincolis : εμπρόθετος προσδιορισμός αναφοράς στο rēma narrat

Γ.3δ. Ρήμα : est, Υποκείμενο : Musa (σε ονομαστική πτώση), Κατηγορούμενο : amica (σε ονομαστική πτώση), unica : επιθετικός προσδιορισμός στο amica (άρα είναι στην ίδια πτώση με το amica), poetae : γενική κτητική στο amica

LECTIO II: Διδώ και Αινείας

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. Η Αινειάδα του Πόπλιου Βεργιλίου Μάρωνα (70-19 π.Χ.) - που είναι αναμφίβολα ο «εθνικός ποιητής» των Ρωμαίων- αποτελεί ίσως το «πιο κλασικό έργο όχι μόνο της ρωμαϊκής αλλά και ολόκληρης της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας», είναι ένας πολύπλοκος και πολυδιάστατος συνδυασμός της Οδύσσειας και της Ιλιάδας σε καλλιμαχικές διαστάσεις και αναγνωρίστηκε εξαρχής ως το εθνικό έπος των Ρωμαίων. Θέμα του έργου είναι η αναχώρηση του Αινεία – του μυθικού γενάρχη των Ρωμαίων – από την Τροία, οι περιπλανήσεις του και η εγκατάστασή του στο Λάτιο.

2. 1. θ, 2.α, 3.β, 4.η, 5.γ, 6.δ, 7.ε, 8.στ

3. patria → πατρίς, dolus → δόλος, turbant → turbo, navigat → native, exspirat → spirit

4. α. Ο κεντρικός ήρωας του έπους, ο Αινείας, ήταν αυτοεξόριστος μετά την άλωση της πατρίδας του της Τροίας από τους Έλληνες.

β. Ο Αινείας βρίσκεται κάποια στιγμή караβοτσακισμένος στις ακτές της Β. Αφρικής, όπου συναντάει τη Διδώ. Εξόριστη κι αυτή από τη Φοινίκη, γυναίκα δυναμική και αποφασιστική, χτίζει για το λαό της μια νέα πόλη, την Καρχηδόνα. Η Διδώ και ο Αινείας στηριγμένοι σε ψευδαισθήσεις χτίζουν μαζί ένα ανύπαρκτο μέλλον.

γ. Κάποτε ο Αινείας, ακολουθώντας τη μοίρα του, φεύγει με βαριά καρδιά για την Ιταλία και η Διδώ πεθαίνει.

Ο Βιργίλιος, ο μεγαλύτερος Ρωμαίος επικός ποιητής, αφηγείται στην «Αινειάδα» του με πολλή ευαισθησία την ιστορία της Διδώς και του Αινεία

Ασκήσεις Γραμματικής

1. α) filio, Italiam, β) insidiis, expugnant, γ) te, δ) socios, miserias

2. α) Nos, β) Tu, γ) vos, δ) me

3. α) illam, δ) illum, β) illorum, ε) illis, γ) illas, στ) illi (η σειρά των γραμμάτων είναι έτσι στην εκφώνηση)

4. filii/i, filio, filium, filio

venti, vento, ventum, vento

reginae, reginae, reginam, regina

tui,tibi,te,a te

(Από τον αριθμό 4 πάει στο 6)

6. Aneas, Anchises : Να κλιθούν τα κύρια ονόματα και στους δύο αριθμούς

Aneas, Aeneae, Aeneae, Aeneam/an, Aenea, Aenea

Anchises, Anchisae, Anchisae, Anchisam/en, Anchisa/e, Anchisa/e

7. nova patria, novae patriae, novae patriae, novam patriam, nova patria, nova patria
novae patriae, novarum patriarum, novis patriis, novas patrias, novae patriae, novis
patriis

(Από τον αριθμό 7 πάει στο 9)

9. oppugno, oppugnas, oppugnat, oppugnamus, oppugnatis, oppugnant

navigo, navigas, navigat, navigamus, navigatis, navigant

turbo, turbas, turbat, turbamus, turbatis, turban

porto, portas, portat, portamus, portatis, portant

renarro, renarras, renarrat, renarramus, renarratis, renarrant

sum, es, est, sumus, estis, sunt

10. regina, reginae, reginam, regina, regina

dolus (Είναι στον ενικό αριθμό ο τύπος, αλλά από πάνω η συνάδελφος τον γράφει σε πληθυντικό. Θα τον κλίνω στον ενικό)

doli, dolo, dolum, dole, dolo

insidias (Το ουσιαστικό αυτό έχει μόνο πληθυντικό, στην άσκηση ζητάει να κλιθεί ο ενικός αριθμός. Θα το κλίνω στους ζητούμενους τύπους σε πληθυντικό.)

insidiae, insidiarum, insidiis, insidiae, insidiis

socii, sociorum, sociis, socios, socii

11. ventus, patrias pontos, Graecus, filii, patriae, pontos

12. Graecus Troiam oppugnat et dolo expugnat.

Sed ventus pontum turbat et Aeneas in Africam portat.

Ibi Dido regina novas patrias fundat.

Aeneas cum Anchisa, cum natis et cum socio ad Italiam navigant

13. expugno-expugnavi-expugnatum-expugnare

navigo-navigavi-navigatum-navigare

turbo-turbavi-turbatum-turbare

porto-portavi-portatum-portare

fundo-fundavi-fundatum-fundare

amo-amavi-amatum-amarerant,
navigo-navigavi-navigatum-navigare
expiro-expiravi-expiratum-expirare

X.A. expugnant, expugnabant, expugnabunt, expugnaverunt/ere, expugnaverant,
expugnaverint

navigat, navigabat, navigabit, navigavit, navigaverat, navigaverit
expirat, expirabat, expirabit, expiravit, expiraverat, expiraverit

14. Ενεστώτας : sum, es, est, sumus, estis, sunt

Παρατατικός : eram, eras, erat, eramus, eratis, errant

Μέλλοντας : ero, eris, erit, erimus, eritis, erunt

Παρακείμενος : fui, fuisti, fuit, fuimus, fuistis, fuerunt/ere

Υπερσυντέλικος : fueram, fueras, fuerat, fueramus, fueratis, fuerant

Συντ. Μέλλοντας : fuero, fueris, fuerit, fuerimus, fueritis, fuerint

Απαρέμφατα : Ενεστώτα : esse, Μέλλοντα : futurum-am-um esse, futures-as-a esse ή fore, Παρακείμενος : fuisse

Μετοχές : Ενεστώτας (sens-sentis), Μέλλοντας (futurus,futura, futurum)

15. nova, novo, novum, novis, novis

16. α) ουσιαστικό β' κλίσης β) χρονικό επίρρημα γ) γεν.ενικού δ) σύνδεσμος, ε) δοτική ενικού, f) σύνδεσμος

Ασκήσεις Συντακτικού

1. α) Σ, β) Σ, γ) Σ, δ) Λ, ε) Λ, στ) Σ, η) Λ

2. oppugnare, oppugnans(oppugnantis), navigare, navigans(navigantis), turbare, turbans(turbantis), portare, portans(portantis), renarrere, renarrens(renarrentis), esse, sens(sentis)

3. Ego amo socium.

Cum filio et socio navigas ad novam patriam.

Socium desideras.

Dolum Graeci Troiano incolae Africae narrat et miseriam deplorat.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A.1 Ο Αινείας είναι γιος του Αγχίση. Η Τροία είναι πατρίδα του Αινεία. Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και (την) κυριεύουν με δόλο. Ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία με τον Αγχίση, με το γιο (του) και με τους αντρόφους του. Αλλά οι άνεμοι ταραάζουν τη θάλασσα και μεταφέρουν τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ, η βασίλισσα, ιδρύει (μια) νέα πατρίδα. Ο Αινείας αφηγείται από την αρχή στη βασίλισσα την ενέδρα των Ελλήνων. Η βασίλισσα αγαπά τον Αινεία και ο Αινείας την βασίλισσα. Τέλος ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία και η βασίλισσα πεθαίνει (ξεψυχάει).

A.2.

B.1 α. filii/i, filio, filium, filio, filiorum, filiis, filios, filiis

doli, dolo, dolum, dolo, dolorum, dolis, dolos, dolis

venti, vento, ventum, vento, ventorum, ventis, ventos

insidiarum, insidiis, insidias, insidiis(plural tantum)

reginae, reginae, reginam, regina, reginarum, reginis, reginas, reginis

β. Aeneas, Aeneae, Aeneae, Aeneam/an, Aenea, Aenea

Anchises, Anchisae, Anchisae, Anchisam/en, Anchisa/e, Anchisa/e

Dido, Didonis/Didus, Didoni/Dido, Didonem/Dido, Dido, Didone

γ. expugno, expugnas, expugnat, expugnatus, expugnatis, expugnant

navigo, navigas, navigat, navigamus, navigatis, navigant

renarro, renarras, renarrat, renarramus, renarratis, renarrant

B.2 amare, fundamus, portas, navigo-navigavi-navigatum-navigare , exspirant

Γ.1. Κύρια πρόταση κρίσεως. Ρήμα :renarrat, Υποκείμενο : Aeneas, insidias :άμεσο αντικείμενο του renarrat, reginae : έμμεσο αντικείμενο του renarrat, Graecorum : γενική υποκειμενική στο insidias

Γ.2 dolo : αφαιρετική του τρόπου στο expugnant

cum sociis : εμπρόθετος προσδιορισμός της συνοδείας στο ρήμα navigat

in Africam : εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης σε τόπο στο ρήμα portant

regina : παράθεση στο Dido

novam: επιθετικός προσδιορισμός στο patriam

Γ.3 Aeneas navigat ad novam patriam et regina exspirat.

Ventus turbat pontum et portat me cum meo filio in Graecia

LECTIO III :Η περιπέτεια της Ανδρομέδας

Ασκήσεις Γραμματολογικές

- 1.Σ «Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent
 2. Λ «Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat»
 3. Λ «Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget* beluam marīnam»
 - 4.Σ «belua ad Andromedam se movet»
 5. Λ «Perseus hastā beluam delet* et Andromedam liberat».
2. forma → φόρμουλα, marinus → μαρίνα, calceus → κάλτσα, advolo → βόλεϋ, video → ιδέα, scorpus → σκόπελος, regia → ρήγας, superbus → υπέρ
3. advolat → voley, videt → video, delet → delete, stupet → stupid, liberat → liberation, movet → movement, motorcycle
4. 1. vi, xvii 2.i, 3.v, 4. vii,5.ii, 6. Iv,7.x, 8.vii, 9.iii, 10. xii, 11.xi, 12. xv, vii 13. xvi, 14. xiii, 15. xiv

Ασκήσεις Γραμματικής

3. α) Andromedam, filiam, habet
β) filiam, Cephei/Cepheos
γ) reginae, respondet
δ) hastam, habet
ε) paellas, vident
στ) gaudemus

η) stupes

4. ego stupeo, tu deles, ille advolat, nos comparamus, vos gaudetis, illi vident

5. 1.γ, 2.α, 3.γ, 4.γ, 5.α

6. α) Λ, β) Λ, γ)Σ, δ) Σ, στ) Σ, η) Σ

7. hostia, hostiae, hostiae, hoastiam, hostia, hostia, hostiae, hostiarum, hostiis, hostias, hostiae, hostiis

deus, dei, deo, deum, dues/dive, deo, dei/dii/di, deorum/deum, deis/diis/dis, deos, dei/dii/di, deis/diis/dis

incola, incolae, incolae, incolam, incola, incola, incolae, incolarum, incolis, incolas, incolae, incolis

calceus, calcei, calceo, calcium, calcee, calceo, calcei, calceorum, calceis, calceos, calcei, calceis

8. gaudeo, gaudes, gaudet, gaudemus, gaudetis, gaudent

respondeo, respondes, respondet, respondemus, respondetis, respondent

advolo, advolas, advolat, advolamus, advolatis, advolant

urgeo, urges, urget, urgemus, urgetis, urgent

9. adligas, adligant, noces, nocent, comparas, comparant

10. oraculi, oraculo, oraculum, oraculo, oraculorum, oraculis, oracular, oraculis

sui, sibi, se, a se, sui, sibi, se, a se

incolae, incolae, incolam, incola, incolarum, incolis, incolas, incolis

suae orae, suae orae, suam oram, sua ora, suarum orarum, suis oris, suas oras, suis oris

scopuli, scopulo, scopulum, scopulo, scopulorum, scopulis, scopulos, scopulis

11. regium, regio, regiorum, regiam, regia, regiarum, regium, regio, regiorum

pennatum, pennato, pennatorum, pennatam, pennata, pennatorum, pennatum, pennato, pennatorum

superbum, superbo, superborum, superbam, superbo, superbarum, superbum, superbo, superborum

12. superbus, superba, superbum, superbi, superbae, superbo

marinum, marinam, marinum, marinos, marinas, marina

regius, regia, regium, regii, regiae, regia

pennato, pennata, pennato, pennatis, pennatis, pennatis

13. superba forma sua, superbae formae suae, superbae formae suae, superbam formam suam, -, superba forma sua

Superbae formae suae, superbarum formarum suarum, superbis formis suis, superbas formas suas, -, superbis formis suis

regia hostia, regiae hostiae, regiae hostiae, regiam hostiam, regia hostia, regia hostia

regiae hostiae, regiarum hostiarum, regii hostis, regias hostias, regiae hostiae, regii hostiis

14. habeo, habui, habitum, habēre

urgeo, ursi, ---, urgere

noceo, nocui, nocitum, nocere

respondeo, respondi, responsum, respondere

placeo, placui, placitum, placere

moveo, movi, motum, movere

video, vidi, visum, videre

stupeo, stupui, ---, stupere

deleo, deleui, deletum, delere

gaudeo, gavisus sum, gavisum, gaudere (ημιαποθετικό)

Χρονική αντικατάσταση

habent, habebant, habebunt, habuerunt/habuere, habuerant, habuerint

urget, urgebat, urget, ursit, urserat, urserit

nocet, nocebat, nocebit, nocuit, nocuerat, nocuerit

respondet, respondebat, respondebit, respondit, responderat, responderit

placet, placebat, placebit, placuit, placuerat, placuerit

movet, movebat, movebit, movit, moverat, moverit

videt, videbat, videbit, vidit, viderat, viderit

stupet, stupebat, stupebit, stupuit, stupuerat, stupuerit

delet, delebat, delebit, delevit, deleverat, deleverit

gaudent, gaudebant, gaudebunt, gavisus sunt, gavisus errant, gavisus erunt

15. qui, cuius, cui, quem,-, quo, qui, quorum, quibus, quos, quibus

quae, cuius, cui, quam,-, qua, quae, quarum, quibus, quas,-, quibus

quod, cuius, cui, quod,-, quo, quae, quorum, quibus, quae,-, quibus

16.

Απαρέμφατα

Ενεστώτα : gaudere

Μέλλοντας : gavisuros esse

Παρακείμενος : gavisos esse

Συντελεσμένος Μέλλοντας : gavisos fore

Μετοχές

Ενεστώτας : gaudentes

Μέλλοντας : gavisuri

Παρακείμενος : gavisus

17. valde, valdius, valdissime

superba, superbior, superbissima

Ασκήσεις Συντακτικού

1. 1.α, 2.β, 3.β, 4.είναι επιθετικός προσδιορισμός, η συνάδελφος έχει γράψει εμπρόθετος, 5.α

2. i. Tum Andromeda ad scopulum a Cepheo adligatur.
ii. Belua hastā a Perseo deletur.
iii. Incolae a beluā nocentur.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A1. Ο Κηφέας και η Κασσιόπη έχουν κόρη την Ανδρομέδα. Η Κασσιόπη, περήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νύμφες (= Νηρηίδες). Ο Ποσειδώνας οργισμένος στέλνει στην ακτή της Αιθιοπίας θαλάσσιο κήτος, το οποίο βλάπτει/αφανίζει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «βασιλικό σφάγιο αρέσει στον θεό!». Τότε ο Κηφέας δίνει την Ανδρομέδα σε έναν βράχο. Το κήτος κινείται προς την Ανδρομέδα. Ξαφνικά καταφθάνει πετώντας ο Περσέας με τα φτερωτά σανδάλια (του). Βλέπει την κόρη και θαμπώνεται από την ομορφιά της κοπέλας. Ο Περσέας σκοτώνει το κήτος με δόρυ και ελευθερώνει την Ανδρομέδα. Ο Κηφέας, η Κασσιόπη και οι κάτοικοι της Αιθιοπίας χαίρονται πάρα πολύ.

B.1 dei, deo, deum, deo, deorum/deum, deis/diis/dis, deos, deis/diis/dis

scopuli, scopulo, scopulum, scopulo, scopulorum, scopulis, scopulos, scopulis

pennati, pennato, pennatum, pennato, pennatorum, pennatis, pennatos, pennati, pennatis

regiae, regiae, regiam, regia, regiarum, regiis, regias, regiae, regiis

sui, sibi, se, a se, sui, sibi, se, a se

B.2 Chepeus, Chephei/Ceepheos, Cepheo, Cepheum/Cephea, Cepheu, Cepheo

Cassiope, Cassiopes, Cassiopae, Cassiopen, Cassiope, Cassiope

Andromeda/Andromede, Andromedae/ Andromedes, Andromedae,

Andromedam/Andromedan, Andromeda/Andromede, Andromeda/Andromede

Neptunus, Neptuni, Neptuno, Neptunum, Neptune, Neptuno

B.3 habeo, habes, habet, habemus, habetis, habent

respondeo, respondes, respondet, respondemus, respondetis, respondet

moveo, moves, movet, movemus, movetis, movent

deleo, deles, delet, delemus, deletis, delent

B.4 nocere, placeo, video-vidi-visum-videre, stupent, gaudeo- gavisus sum - ---
gaudere

B.5 α. 1. αντικείμενο, 2. tum είναι γενική..... προσδιορισμός που δείχνει..... (η σωστή απάντηση είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου, 3. εμπρόθετος, στάση σε τόπο, 4. οργάνου, 5. οργάνου

β. filiam : κατηγορούμενο στο αντικείμενο Andromedam

iratus: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο Neptunus

deo: αντικείμενο του ρήματος placet

ad Andromedam : εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης σε πρόσωπο στο ρήμα movet

Aethiopiae : γενική κτητική στο incolae

Γ.1 Εγωισμός είναι η τάση του ατόμου να αγαπά και να προβάλλει τον εαυτό του. Έχει την αρχή του στην έμφυτη ορμή για αυτοσυντήρηση και ανάδειξη. Αποτελεί δε βασικό γνώρισμα της ψυχικής ιδιοσυστασίας του ατόμου και γενικότερα της προσωπικότητάς του. Ο εγωισμός συσκοτίζει την αλήθεια, κρίνει τα σφάλματα με ασυγχώρητη επιείκεια, συγκατανεύει στις ηθικές παλινδρομήσεις και παρέχει στον άνθρωπο το συγχωροχάρτι της απαλλαγής του από κάθε ευθύνη για τις έκνομες πράξεις του. Ο εγωισμός πηγάζει από την αρρωστημένη αγάπη του εαυτού μας, που πρέπει πέρα και πάνω από κάθε έννοια συλλογικής αντίληψης των κοινών προβλημάτων, να προβληθεί ατομικά, να διαπρέψει, να διακριθεί να γίνει αντικείμενο διαφήμισης και θαυμασμού. Ο εγωιστής ασκεί στον εαυτό του εντελώς ανώδυνη, χλιαρή και ευνοϊκή κριτική. Δεν είναι σε θέση να προβεί σε εξονυχιστική αναζήτηση και αυτοκριτική. Για τον εαυτό του είναι φίλος προσηνής, ενώ για τους άλλους εχθρός αμείλικτος. Ο εγωιστής όσο και να φαίνεται δυνατός στην πραγματικότητα αποτελεί βορά στις ορέξεις και τα σχέδια των επιτηδείων. Είναι πολύ εύκολο να πέσει θύμα εκμετάλλευσης από ανθρώπους που μπορούν να τον προσεγγίσουν, να του διαβάσουν τη σκέψη και εν τέλει με επιδέξιο τρόπο να τον κατευθύνουν εκεί που

θέλουν. Τυφλωμένος από το πάθος του εγωισμού ο άνθρωπος, βλέπει στον εαυτό του μόνο αρετές και προτερήματα τη στιγμή που φορτώνει στους άλλους κάθε ελάττωμα και κακία. Ένας τέτοιος άνθρωπος φυσικά παίρνει οριστικό διαζύγιο από την αυτογνωσία που απαιτεί ειλικρίνεια, σοβαρότητα, ταπεινοφροσύνη, τιμιότητα, σεβασμό και αναγνώριση των σφαλμάτων μας.

LECTIO IV : Τα ήθη των αρχαίων Ρωμαίων

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. 1.Λ, 2.Λ, 3. Σ, 4.Σ

2. Ο Οβίδιος, αξιοποιώντας ελληνικά πρότυπα, δημιούργησε μια μυθολογική Αντι-Αινειάδα, τις Μεταμορφώσεις (Metamorphoseon libri): πρόκειται για ένα έπος 15 βιβλίων και 12.000 στίχων, ένα καλλιτεχνικό μωσαϊκό περίπου 250 μυθολογικών ψηφίδων, με στοιχεία από την ιστορία, την ελεγεία, τη ρητορεία, την τραγωδία, το επύλλιο, την παρωδία και τη φιλοσοφία. Κοινό χαρακτηριστικό των μύθων είναι η μεταμόρφωση των ηρώων. Οι Μεταμορφώσεις, παρά την έκτασή τους, διαβάζονται ευχάριστα χάρις στην ελκυστική έκφραση και στο ποικίλο και ευχάριστο περιεχόμενό τους.

3. antiquus → σκόπελος

domi → δομικός

pericula → periculosamente

iustitia → ουκ

minima → μινιατούρα

bello → ρέμπελος

delecti → λέξη

deorum → θεός

corpus → κορσές

maxima → Μέγας

avaritia → Avar

annus → annual

periculim → marine

4. Είναι lex non scripta να σεβόμαστε και να βοηθάμε όποιον το έχει ανάγκη.

Στην αρχαία Ρώμη η συμμετοχή των πολιτών στην *res publica* ήταν πολύ δημαντική υπόθεση.

5. *Cassiope se amat.*

Ασκήσεις Γραμματικής

1. *maxima*: ονομαστική ενικού, θηλυκού γένους, του επιθέτου β' κλίσης *maximus, -a, -um* = πάρα πολύ μεγάλος, μέγιστος

avaritia: ονομαστική ενικού, θηλυκού α' κλίσης του ουσιαστικού *avaritia, avaritiae* = η πλεονεξία

corpus: ονομαστική ενικού, ουδέτερο γ' κλίσης, του ουσιαστικού *corpus, corporis* = το σώμα

infirmum: ονομαστική ενικού, ουδέτερο β' κλίσης *infirmus, -a, -um* = αδύναμος

amicitias: αιτιατική πληθυντικού, θηλυκού α' κλίσης, του ουσιαστικού *amicitia, amicitiarum* = η φιλία

2. *Venti pontum turbabant te Aenean in Africam portant.*

Neptunus iratus ad oram Aethiopiae urgebat beluam marina, quae incolis nocebat.

Patriae Aeniae Trioa erat.

Romam in bello socios suos curabant.

3. i) *poetae*, ii) *filio*, *Africam*, iii) , iv) *agros* v) *Incolae, fortunam*

4. *antiquus, antiqui, antiquo, antiquum, antique, antiquo, antiqui, antiquorum, antiquis, antiquos, antiqui, antiquis*

Romanus, Romani, Romano, Romanum, Romane, Romano, Romani, Romanorum, Romanis, Romanos, Romani, Romanis

minima, minimae, minimae, minimam, minima, minima, minimae, minimarum, minimis, minimas, minimae, minimis

suplicium, supplicii, supplicio, supplicium, supplicium, supplicio, supplicia, suppliciorum, supplicii, supplicia, supplicia, supplicii

corpus, corporis, corpori, corpus, corpus, corpora, corpora, corporum, corporibus, corpora, corpora, corporibus

5. *iustitiis, pericula, audaciis, beneficio, delectus, patriis*

6. errant, certant, parabant : πληθυντικό πρόσωπο του ίδιου χρόνου, consultabas

7. Να κλίνετε την παρακάτω πρόταση στον ίδιο χρόνο : Avaritia minima erat.

8. ego magnificus eram

tu magnificus eras

ille /illa/illud magnificus erat

nos magnifici eramus

vos magnifici eratis

illi/ilea/illa magnifici errant

9. est, sunt

Ασκήσεις Συντακτικού

1. inter vos certabatis

2. maxima: επιθετικός προσδιορισμός στο concordia

avaritia: υποκείμενο του ρήματος erat

corpus: υποκείμενο του ρήματος erat

infirmitas: κατηγορούμενο στο υποκείμενο corpus του ρήματος erat

amicitias: αντικείμενο του ρήματος parabant

3. inter nos iuvamus, inter vos iuvatis, inter se iuvant

Παράλληλο Κείμενο

10. Η δικαιοσύνη χαρακτηρίζεται ως ένα αγαθό που δεν στοχεύει στην ευδαιμονία όποιου την ασκεί, αλλά στον άλλον άνθρωπο. Ο κάθε άνθρωπος θα πρέπει να λειτουργεί και να δρα με βάση πάντα αυτή, γιατί με την έλλειψή της ακόμα και οι μεγαλύτερες φαινομενικές επιτυχίες του στην ουσία θα είναι ανούσιες και χωρία καμία ηθική ικανοποίηση και αξία. Όταν ο άνθρωπος κυριευτεί από κακία στην ψυχή του δε μπορούν να αναδειχτούν τα υπόλοιπά του χαρακτηριστικά και ας είναι καλά. Υπερτερούν τα αρνητικά του στοιχεία, τα οποία γίνονται και εμφανή από το υπόλοιπο κοινωνικό σύνολο. Κατά συνέπεια η δικαιοσύνη είναι η κρατίστη των αρετών, γιατί δεν ασκείται για ίδιο όφελος, αλλά προς χάριν τρίτου και το κάθε άτομο ξεχωριστά θα πρέπει να επιδιώκει να την καλλιεργεί και να την εφαρμόζει στην καθημερινότητά του.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A.1 Οι Ρωμαίοι ήταν γενναιόδωροι στη λατρεία των θεών, αλλά οικονόμοι στην ιδιωτική τους ζωή. Συναγωνίζονταν μεταξύ τους στη δικαιοσύνη και φρόντιζαν την

πατρίδα. Στον πόλεμο απωθούσαν τους κινδύνους με την τόλμη (τους) και αποκτούσαν συμμαχίες με ευεργεσίες.

A.2

Οι αρχαίοι Ρωμαίοι όσο αφορά τη συμπεριφορά τους σε συλλογικό επίπεδο χαρακτηρίζονταν από πάρα πολύ μεγάλη ομόνοια μεταξύ τους, με την ύπαρξη της πλεονεξίας να βρίσκεται σε ελάχιστο βαθμό. Επίσης η φροντίδα της πατρίδας ήταν στις κύριες βλέψεις τους, καθώς και ο συναγωνισμός μεταξύ τους στην δικαιοσύνη, ώστε να υπάρχει εύρυθμη λειτουργία του κράτους. Οι συμμαχίες που αποκτούσαν προέκυπταν από ευεργεσίες και στον πόλεμο ήταν ιδιαίτερα τολμηροί στην απομάκρυνση των κινδύνων. Η φροντίδα της πατρίδας είχε ανατεθεί σε εκλεγμένους άντρες, τους Συγκλητικούς.

Όσο αφορά το ατομικό επίπεδο ο κάθε Ρωμαίος λάτρευε με γενναιοδωρία τους θεούς του, αλλά στην ιδιωτική του ζωή ήταν πιο μετρημένος και φειδωλός. Παρόλο που σε πολλούς το σώμα είχε ατροφήσει και ήταν αδύναμο εξαιτίας των χρόνων που είχαν περάσει, το πνεύμα τους ήταν ακόμα ακμαίο και δυνατό, εξαιτίας της σοφίας που το περιέβαλλε.

B.1 ingenium : ουδέτερο β' κλίσης ingenii-i

deōrum : αρσενικό β' κλίσης deus-i

patriam : θηλυκό α' κλίσης patria-ae

annis : αρσενικό β' κλίσης annus-i

ingenii/i, ingenio, ingenium, ingenio, ingeniorum, ingeniis, ingenia, ingeniis

dei, deo, deum, deo, dei/dii/di, deorum/deum, deis/diis/dis, deos, deis/diis/dis

patriae, patriae, patriam, patria, patriarum, patriis, patrias, patriis

anni, anno, annum, anno, anoorum, annis, annos, annis

B.2 certo- certavi- certatum- certare

curo- curavi-curatum-curare

propulso-propulsavi-propulsatum-propulsare

paro-paravi-paratum-parare

certabam, certabas, certabat, certabamus, certabatis, certabant

curabam, curabas, curabat, curabamus, curabatis, curabant

propulsabam, propulsabas, propulsabat, propulsabamus, propulsabatis, propulsabant

parabam, parababas, parabat, parabamus, parabatis, parabant

B.3 Αντίκα: antiquos

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Cure: curabant

Δωμάτιο: domi

Μίνιμαλ: minima

Πειρώμα: parabant

Γ.1

concordia: υποκείμενο του ρήματος erat

domi : επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο

inter se : εμπρόθετος προσδιορισμός της αλληλοπάθειας στ ρήμα certabant

in bello : εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα propulsabat

infirmum : κατηγορούμενο στο υποκείμενο corpus του ρήματος erat

propter sapientiam : εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο erat

Γ.2

antiquos : Μπαίνει σε αιτιατική πτώση, ως επιθετικός προσδιορισμός στο Romanos θα πρέπει να βρίσκεται στην ίδια πτώση με τη λέξη αυτή.

pericula : Μπαίνει σε αιτιατική πτώση, επειδή λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα propulsabant.

libertatis : Λειτουργεί ως γενική αντικειμενική στο fundamentum της πρότασης και θα πρέπει να βρίσκεται στη γενική πτώση.

LECTIO V: Ένας λάτρης του Βιργίλιου

1. α)Λ, β) Λ, γ)Λ

2. epicus : επικός, poeta : ποιητής, septendecim :επτά, libri : liberation, secundo : second, bello : ρέμπελος, Campania : σαμπάνια, magistum : μαέστρος, animus : άνεμος gloriae : glamur, templum : τόπος, Neapoli : Νεάπολη

3. i → i), ii → j, iii) → e, iv) → h, v) → g, vi) → k, vii) → h, viii) → l), ix → h, x) → d, xi) → a, xiii) → c

Ασκήσεις Γραμματικής

1. a) possidebant, agros, b) poeta,tenerum, animum c)patriae, suam,d) fovebat,poetae

2. epicus,epica, epicum,epici, epicae, epica

clarus, clara, clarum, clari, clare, clara

Punico, Punica, Punico, Punicis, Punicis, Punicis

pulcher, pulchra, pulchrum, pulchri, pulchrae, pulchra

ultimo, ultima, ultimo,ultimis, ultimis, ultimis

(multum), (multam), (multum), multos, multas, multa

tenerum, teneram, tenerum, teneros, teneras, tenera

3. eius : eorum, suae : suarum, se: se, illis :illo, eius: eorum,eum :eos, eius : eorum

4. es, essemus, erunt,futurum esse/fore, teneatis,teneri,tenetum, tenetu,tenenti, tenentae, tenenta, studere, --, studuisse

5. poetae epici, poetae epico, poetam epicum, poeta epico,paetarum epicorum, poetis epicis, poetas epicos, poetis epicis

virii clari, viro claro, virum clarum, viro claro,virorum clarorum, viris claris, viros claros, viris claris

ultimo anni, ultimo anno, ultimum annum, ultimo anno, ultimorum annorum, ultimis annis, ultimos annos, ultimis annis

illius loci, illi loco, illum locum, illo loco, illorum locorum, illis locis, illa loca, illis locis

animi teneri, animo tenero, animum tenerum, animo tenero, animorum tenerorum,
animis teneris, animos tenerow, animis teneris

6. ager, agri, agro, agrum, ager, agro, agri, agrorum, agris, agros, agri, agris

liber, libri, libro, librum, liber, libro, libri, librorum, libris, libros, libri, libris

magister, magistri, magistro, magistrum, magister, magistro, magistri, magistrorum,
magistris, magistros, magistri, magistris

puer, pueri, puero, puerum, puer, puero, pueri, puerorum, pueris, pueros, pueri, pueris

7. ingenium, ingenii/I, ingenio, ingenium, ingenium, ingenio, ingenia, ingeniorum,
ingeniis, ingenia, ingenia, ingeniis

Neapolis, Neapolis, Neapoli, Neapolim, Neapolis, Neapoli

8. epicus : το επίθετο δε σχηματίζει παραθετικά, γιατί δηλώνει κάτι απόλυτο.

Punico : το επίθετο δε σχηματίζει παραθετικά ως α. εθνικό, β. ως παράγωγο από
ουσιαστικό (<Poeni = Καρχηδόνιοι).

9. i) poetarum, ii) bella, iii) locorum, iv) ultimam , v) ingenia, vi) puero, vii) ager, viii)
eis (iis, is), ix) Neapolim

10. i) errant, ii) teneo, iii) possidebamus, iv) habebatis, v) foves, vi) honorant , vii)
iacebatis, viii) studes

11. α.Λ, β.Λ, γ.Σ, δ.Σ, ε.Λ

12. β)

Ασκήσεις Συντακτικού

1. α) επεξήγηση, β) δοτική, γ) γενική κτητική, δ) γενική κτητική, ε) γενική κτητική

2. a. Silius, poeta epicus, vir clarus erat.

b. Poeta, multas in illis locis villas possidebant.

3. Multi in illis locis agri possidentur (a Silio).

Animus tener habebatur a Silio.

Gloria Vergilii studebatur ingeniumque (ονομ.) eius fovebatur (a Silio).

Is ut a puero magister (a Silio) honorabat.

Monumentum (ονομ.) eius, quod Neapoli iacebat, pro templo habebatur (a Silio).

4. Gloriam Vergilii studendum est (Silio) ingeniumque eius fovendum est.

Gloriae Vergilii (Silius) debet studere ingenimque eius fovere.

Gloriae Vergilii (Silium) debet studere ingenimque eius fovere.

(Silius) eum ut puer magistrum debet honorare.

(Silium) eum ut puer magistrum debet honorare.

(Silio) Is ut puero magister honorandus est.

5. Multos in illis locis agros possessurus erat.

Silius animum tenerum habiturus erat.

6. Ultimis annis vitae suae in Campania tenebatur

7. b

Παράλληλο Κείμενο

Η σχέση δασκάλου και μαθητή είναι πολύπλευρη, γιατί μεταδίδει όχι μόνο γνώσεις ή πληροφορίες αλλά κυρίως αξίες και τρόπους σκέψης, δράσης, κρίσης. Αν ο ρόλος του δασκάλου ήταν αποκλειστικά γνωστικός, ο ίδιος θα μπορούσε να αντικατασταθεί από γνωστικά εγχειρίδια ή ακόμη και από την τεχνολογία η οποία κατακλύζει, ειδικά τώρα, τις ζωές μας και κυριαρχεί πλέον παντού. Έτσι, ανάμεσα στο μαθητή και στο δάσκαλο είναι βέβαιο πως σιγά σιγά μέσα στα χρόνια της κοινής προσπάθειας, δημιουργείται μια σχέση, που κρατιέται αποκλειστικά σε «πνευματικό» επίπεδο. Αν ο εκπαιδευτικός επιδράσει σωστά πάνω στο μαθητή του, μέσω της σχέσης αυτής, θα επιδράσει σωστά και στη διαμόρφωση της ιδιοσυγκρασίας του σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Πό την άλλη ο δάσκαλος ξέρει ότι ο πιο σκληρός κριτής του είναι ο μαθητής. Σε αυτή όμως τη σκληρότητα κρύβεται το μεγάλο ιδανικό που έχει πλάσει για το δάσκαλό του, ένα ιδανικό που πρέπει να ανταποκριθεί στα κριτήριά του. Αυστηρός όμως είναι και ο δάσκαλος, γιατί έχει φιλοδοξίες ή καλύτερα προσδοκίες. Προσδοκίες για να οδηγήσει σωστά την προσωπικότητά του, ώστε να κάνει τα λιγότερα δυνατά λάθη. Χαρακτηριστική είναι η φράση του Νίκου Καζαντζάκη : «Ο ιδανικός δάσκαλος είναι εκείνος που γίνεται γέφυρα για να περάσει αντίπερα ο μαθητής του. Κι όταν πια του διευκολύνει το πέρασμα, αφήνεται χαρούμενα να γκρεμιστεί, ενθαρρύνοντας τον μαθητή του να φτιάξει δικές του γέφυρες».

Κριτήριο Αξιολόγησης

A1. Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα 17 βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε (έμενε μόνιμα) στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους κατείχε πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Τη δόξα του Βιργιλίου επεδίωκε και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του. Αυτόν τον τιμούσε, όπως ο μαθητής τον δάσκαλο (τιμά). Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη, το θεωρούσε σαν ναό.

A2. Ο Πόπλιος Βεργίλιος Μάρων (70-19 π.Χ.) είναι αναμφίβολα ο «εθνικός ποιητής» των Ρωμαίων. Το υπέροχο ταλέντο του Βεργιλίου είναι άμεσα διαπιστώσιμο και στις δύο προγενέστερες συλλογές του: στις δέκα βουκολικές Εκλογές (Eclogae) και στα τέσσερα βιβλία των Γεωργικών (Georgica). Λογοτεχνικό πρότυπο των Εκλογών είναι ο ελληνιστικός Θεόκριτος (Ειδύλλια). Τα Γεωργικά υπηρετούν σαφώς την πρόθεση του Αυγούστου για ενίσχυση της υπαίθρου. Η παρουσία του Βεργιλίου διαπιστώνεται πληθωρική στην Ύστερη Αρχαιότητα, το Μεσαίωνα και τους Νεότερους Χρόνους: αντιγράφεται και σχολιάζεται εκτενώς, μεταφράζεται επανειλημμένα και γίνεται πηγή και πρότυπο αναρίθμητων λογοτεχνών, από τον Αυγουστίνο μέχρι το Δάντη και τον Πετράρχη, το Σίλλερ και τον Πούσκιν.

B.1 multos, plures, plurimos

B2. Το ουσιαστικό locus είναι ετερογενές και ετερόσημο. Συγκεκριμένα σχηματίζει τον ενικό αριθμό ως αρσενικό (locus-i) με τη σημασία τόπος και τον πληθυντικό αριθμό ως ουδέτερο (loca-orum) με τη σημασία τόποι (ετερογενές), καθώς και ως αρσενικό (loci-orum) με τη σημασία χωρία βιβλίου (ετερόσημο).

locus, loci, loco, locum, locae, loco

loci και loca, locorum, locis locos και loca, loci και loca, locis

B3. bellum Punicum, belli Punici, bello Punico, bellum Punicum, bellum Punicum, bello Punico, bella Punica, bellorum Punicorum, bellis Punicis, bella Punica, bella Punica, bellis Punicis

ultimus annus, ultimi anni, ultimo anno, ultimum annum, ultime anne, ultimo anno, ultimi anni, ultimorum anorum, ultimis annis, ultimos annos, ultimo anni, ultimis annis

B.4 Sili/i, Sili, Vergilii/i, Vergili

Γ.1 poeta : παράθεση στο Silius Italicus

de bello : εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο libri

multos: επιθετικός προσδιορισμός στο agros

Vergili : γενική κτητική στο gloriae

Neapoli : (αφαιρετική ως) επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο iacebat

pro templo : εμπρόθετος προσδιορισμός της παραβολής σε θέση κατηγορουμένου στο αντικείμενο monumentum του habebat

Γ.2

Scriptor dicit Silium Italicum, poetam epicum, vir clarus es

LECTIO VI: Οι νόμοι

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. μπουνάτσα 3, φονταμενταλιστής 4, μαέστρος 2, άνεμος 1, όρῶ 5, άνευ 6
2. fundamentum 2, libertas 1, minister 4, magister 3
3. Boni cives legibus serviunt, quae liberam rempublicam confirmant

Corpus nostrum sine corpore et anima non potest esse

Legis servi omnes esse possumus, ut domini et iudices

4. bonus :μπουνάτσα , fundamentum :φονταμενταλιστής , magistratus :μαέστρος , animus :άνεμος , sine :άνευ, antiquus : αντίκα, ericus: επικός, bonus : μπόνους curabant : cure, magister : master, bonus : bonus, libertatis : liberation, civitatis :civil

Ασκήσεις Γραμματικής

1. civitas -atis:θηλυκό. (Γενική πληθυντικού civitatum και civitatum).
lex, legis: θηλυκό
libertas -atis: θηλυκό. (Γενική πληθυντικού libertatum και libertatum).
fons, fontis: αρσενικό. (Γενική πληθυντικού fontium).
aequitas -atis: θηλυκό. (Ως αφηρημένη έννοια δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό).
mens, mentis: θηλυκό (Γενική πληθυντικού mentium).
corpus -oris: ουδέτερο
interpres -pretis: αρσενικό και θηλυκό
iudex -icis: αρσενικό
2. 1.α, 2.α, 3.β
3. i) ea civitas, ii) illum fontem, vii) earum mentium, viii) illis viris,x) eius corporis (Ο τύπος iudicio στη στήλη Β που έχει γραφεί δεν υπάρχει από γραμματικής απόψεως)
4. α) quae, β) quod, γ) qui
5. in civitate : εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο(μεταφορικά)
libenter : επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο servant
in legibus : εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο (μεταφορικά) στο posita est
sine mente : εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τη στέρηση στο (non) stat

sine lege : εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τη στέρηση στο (non) stat

6. a) Λ, β)Λ, γ) Σ, δ) Σ, ε) Λ, στ) Λ

7. est, estis, erat, eratis, erit, eritis

servat, servatis, servabat, servabatis, servabit, servabitis

8. vir, viri, viro, virum, vir, viro, viri, virorum, viris, viros, viri, viris

animus, animi, animo, animum, anime, animo, animi, animorum, animis, animos, animi, animis

minister, ministri, ministro, ministrum, minister, ministro, ministri, ministrorum, ministris, ministros, ministri, ministries

servus, servi, servo, servum, serve, servo, servi, servorum, servis, servos, servi, servis

9. servo, servas, servat, servamus, servatis, servant

servabam, servabas, servabat, servabamus, servabatis, servabant

sto, stas, stat, stamus, statis, stant

stabam, stabas, stabat, stabamus, stabatis, stabant

sum, es, est, sumus, estis, sunt

eram, eras, erat, eramus, eratis, errant

contineo, contines, continent, continemus, continetis, continent

continebam, continebas, continebat, continebamus, continebatis, continebant

10. Civitas magnam Romanum fundat.

Narro amico miseriam belli.

In eis civitatibus, quas lex continent, bonus vir libenter lex servat.

Leges enim sunt fundamenta, libertatum, fontes aequitatis.

Ut corpus nostrum sine mentibus, sic civitates sine legibus non stant.

Legis minister est magistratus, legis interpret iudex, legis denique omnis servus sum : sic enim liber esse possum.

11. servi, legibus, aequitatem, servamus, iudex, libero, Bonae leges, libertatis, legibus, stant, mente, lege, lege, servant, civitati, aequitatis, libertatis, sunt, legum, civitatis, legibus, civitatem, continent, lege, stat, civitatem, possunt, liberos, bonas, leges, servat

12. bonorum interpretum, bonis interpretibus, bonos interpretes, bonis interpretibus

liberarum mentium, liberis mentibus, liberas mentes/is, liberis mentibus

11.

12. continuo, continui, contentum, continere (2)

pono, posui, positum, ponere (3)

sto, steti, statum, stare (1)

possum, potui, --, posse (ανώμαλο)

continent, continebant, continebunt, continuerunt/ere, continuerant, continuerint

ponitur, ponebatur, ponetur, posita est, posita erat, posita erit

stat, stabat, stabit, stetit, steterat, steterit

possumus, poteramus, poterimus, potuimus, potueramus, potuerimus

13. Η συνάδελφος ζητάει να γραφούν οι ζητούμενες πτώσεις χωρίς να έχει δώσει τα ουσιαστικά.

14. 1) ε, 2) γ, 3) θ, 4) α, 5) ιβ, 6) δ, 7) ια, 8) β, 9) κ, 10) στ

15. α) possum, potui, --, posse

β) pot + sum

γ) Ενεστ. : possum, potes, potest, possumus, potestis, possunt

Πρτ : poteram, poteras, poterat, poteramus, poteratis, poterant

Μελλ. : potero, poteris, poteris, poterimus, poteritis, poterunt

Πρκ. : potui, potuisti, potuit, potuimus, potuistis, potuernt/ere

Υπερσ. : potueram, potueras, potuerat, potueramus, potueratis, potuerant

Συντ. Μελλ. : potuero, potueris, potuerit, potuerimus, potueritis, potuerint

Δ) Απαρέμφατα : Ενεστ. : posse, Πρκ. : potuisse

Μετοχή : Ενεστώτα : potens(potentis)

16. Την έχει επαναλάβει αυτή την άσκηση με τον αριθμό 14.

Ασκήσεις Συντακτικού

1. i) α, ii) β, iii) α, iv) α, v) β, vi) β, vii) β

2. 1) γ, 2) στ, 3) ε, 4) β, 5) δ, 6) α

3. a. legibus, b. civitatibus, c. bonas leges, d. libertatem, aequitatem

→ (Δεν έχει βάλει αριθμό άσκησης) incolae, qui barbari sunt,

corpora, quae nostra sunt

vita, quae pulchra est

civitates, quae liberae sunt

4. (Cives) mentem et animum et consilium et sententiam civitatis in legibus posuerunt/ posuere

5. Scriptor tradit legem enim esse fundamentum libertatis, fontem aequitatis.

Scriptor dixit mentem et animum et consilium et sententiam positam esse in legibus.

Παράλληλο κείμενο

Σκοπός του νόμου είναι να αποτρέψει τα άτομα από την παραβίαση των δικαιωμάτων των άλλων ανθρώπων (Αριστοτέλης). Έτσι λοιπόν οι δικαστές οφείλουν να είναι δίκαιοι και αδέκαστοι σε όλες τις περιπτώσεις που αντιμετωπίζουν . Ο νόμος θα πρέπει να δίνει στον κάθε άνθρωπο αυτό που του αξίζει, με στόχο μέσα από αυτή την ενέργεια να δημιουργηθεί μια ιδανική κοινωνία. Επιπλέον οι νόμοι τα αρχαία χρόνια, καθώς και την εποχή της Ρώμης χρησιμοποιούνταν για να διαφυλλάτουν τα συμφέροντα εκείνων που κυβερνούσαν. Ο ρόλος του νόμου είναι να διατηρεί κοινωνική ειρήνη διασφαλίζοντας την ευημερία όλων, και να επιβάλλει την εφαρμογή αυτού που είναι χρήσιμο για την κοινωνία.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A.1 Σε αυτήν την πολιτεία, την οποία συγκρατούν οι νόμοι, οι καλοί άνδρες (πολίτες) πρόθυμα τηρούν τους νόμους. Γιατί ο νόμος είναι το θεμέλιο της ελευθερίας, η πηγή της δικαιοσύνης. Ο νους και η ψυχή και η σκέψη και η κρίση της πολιτείας βρίσκονται στους νόμους. Όπως τα σώματά μας χωρίς τον νου/πνεύμα (δεν στέκονται/υπάρχουν), έτσι και η πολιτεία χωρίς τον νόμο δεν στέκεται/υπάρχει. Οι άρχοντες είναι θεράποντες των νόμων, οι δικαστές (είναι) ερμηνευτές των νόμων και τελικά όλοι (εμείς) είμαστε υπηρέτες των νόμων: γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι.

A.2 (Δεν έχει βάλει αριθμούς) Λ, Σ, Σ, Λ, Σ

A.3 antiquus, curabant, epicus, magister, bonus

B.1 legis, legi, legem, lege, legum, legibus, leges, legibus

libertatis, libertati, libertatem, libertate, libertatum, libertatibus, libertates, libertatibus

fontis, fonti, fontem, fonte, fontium, fontibus, fontes/is, fontibus

iudicis, iudici, iudicem, iudice, iudicum, iudicibus, iudices, iudicibus

ministri, ministro, ministrum, ministro, ministrorum, ministries, ministros, ministries

servi, servo, servum, servo, servorum, servis, servos, servis

B.2 ea civitas, eius civitatis, ei civitati, eam civitatem, --, ea civitate, eae civitates, earum civitatum/ium, eis/iis/is civitatibus, eas civitates, --, eis/iis/is civitatibus

bonus vir, boni viri, bono viro, bonum virum, bone viro, bono viro, boni viri, bonorum virorum, bonis viris, bonos viros, boni viri, bonis viris

corpus nostrum, corporis nostrum, corpora nostra, corpus nostrum, --, corpora nostra, corpora nostra, corporum nostrum, corporibus nostris, corpora nostra, --, corporibus nostris

B.3 qui, cuius, cui, quem, --, quo, qui, quorum, quibus, quos, --, quibus

quae, cuius, cui, quam, --, qua, quae, quarum, quibus, quas, --, quibus

quod, cuius, cui, quod, --, quo, quae, quorum, quibus, quae, --, quibus

B.4 continebant, servabant, erat, stabat, errant, eramus, poteramus

Γ.1 1.κατηγορούμενο στο υποκείμενο *lex* του ρήματος *est*, 2. γενική αντικειμενική, 3. Εμπρόθετος, στάση σε τόπο (μεταφορικά), 4. τρόπου, *servant*, 5. κατηγορούμενο, υποκειμένου *nos* του *sumus*

Γ.2 *boni* : επιθετικός προσδιορισμός στο *virī*

libertatis: γενική αντικειμενική στο *fundamentum*

civitatis : γενική κτητική στα *mens/animus* και γενική υποκειμενική στα *consilium/sententia*

sine mente : εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει στέρηση στο (non) *stat*

magistratus : υποκείμενο του ρήματος *sunt*

LECTIO VII: Ετοιμασίες για ξεχειμώνιασμα

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. Caesar admonet milites cavere ab hostibus.

Romani milites cum audacia repellere hostes.

2. 1. Λ, 2. Λ, 3. Σ, 4. Λ, 5. Σ, 6. Σ

3. Σε ρόλο Καίσαρα η Μέρκελ μετατρέπει την Ευρώπη σε αρένα με ανεξέλεγκτες διαστάσεις για την Ευρώπη, με αρκετούς να της φωνάζουν : «Ave, Caesar, morituri te salutant».

Ασκήσεις Γραμματικής

1. conlocare, iubere, imperare, remanere, importare, admonere, audire, nuntire, debere, cavere, solere, advolare, perpertare

2. α. remanere, β. esse γ. navigat, δ. importare

3. hostes/is, Delectos, me, me

3. 1.α, 2.δ, 3.β, 4.γ

4. possunt, poterant, potestis, poteratis, potest, poterat, potes, poterat

5. hiberna, hibernorum, hibernis, hiberna, hiberna, hibernis

Nervii, Nerviorum, Nervii, Nervios, Nervii, Nervii

tres, trium, uribus, tres/is,--, tribus

tria, trium, tribus, tria,--,tribus

6. --,--,hibernorum, hibernis

verbi, verbo, verborum, verbis

7. conloco, conlocas, conlocat, conlocamus, conlocatis, conlocant
conlocabam, conlocabas, conlocabat, conlocabamus, conlocabatis, conlocabant
iubeo, iubes, iubet, iubemus, iubetis, iubent
iuebam, iuebas, iuebat, iuebamus, iuebatis, iuebant
admoneo, admones, admonet, admonemus, admonetis, admonent
admonebam, admonebas, admonebat, admonebamus, admonebatis, admonebant
nuntio, nuntias, nuntiat, nuntiamus, nuntiatis, nuntiant
nuntiabam, nuntiabas, nuntiabat, nuntiabamus, nuntiabatis, nuntiabant
possum, potes, potest, possumus, potestis, possunt
poteram, poteras, poterat, poteramus, poteratis, poterant

8. quae, cuius, cui, quam,--, qua, quae, quarum, quibus, quas,--,quibus
hoc, huius, huic, hoc,--, hoc, haec, horum, his, haec,--,his
noster, nostril, nostro, nostrum, (noster), nostro, nostril, nostrorum, nostris, nostros,
(nostril), nostris

9. α) legatus, importare, β) adventare, γ) conlocat, δ) cavere, ε) habeo, amicos, στ)
imerat, pugnare

10. Ex quibus quattuor in Nerviiis hiemare iubent et tribus imperant in Belgis
remanere.

Legatus omnis frumenta in castrum importare iubent.

Militem hoc verbo admonet : « Hostes adventare audimus;» Speculator noster eum
prope esse nuntiat.

Hostis enim de colleadvolare solet et caedes militis perpetare potest.

11. hiemabo, hiemabis, hiemabit, hiemabimus, hiemabitis, hiemabunt
hiemavi, hiemavisti, hiemavit, hiemavimus, hiemavistis, hiemaverunt/ere
iuebam, iuebas, iuebat, iuebamus, iuebatis, iuebant
iussi, iussisti, iussit, iussimus, iussistis, iusserunt/ere
imperabo, imperabis, imperabit, imperabimus, imperabitis, imperabunt
imperavi, impervisti, imperavit, imperavimus, imperavistis, imperaverunt/ere
remanebo, remanebis, remanebit, remanebimus, remanebitis, remanebunt
renamsi, remansisti, remansit, remansimus, remansistis, remanserunt/ere

12. hoste, hostes/is, milite, milites, colle, colles/is, frumento, frumenta, inopia, --, --, hiberna, speculatore, speculators, castro, castra, verbo, verba

13. nuntiant, nuntiabant, nuntiabant, nuntiaverunt/ ere, nuntiaverant, nuntiaverint debetis, debebatis, debebitis, debuistis, debueratis, debueritis iubet, iubebat, iubebit, iussit, iusserat, iusserit

14. omnem, omnem, omne, omnes, omnes, omnia tribus, tribus, tribus

15. remaneo, remansi,--, remanere soleo, solitus sum, --, solere remanere,--,--, remanisse,--,-- solent, solebant, solebunt, soliti sunt, soliti errant, soliti erunt

16. duo, duorum, duobus, duos, --, duobus tres, trium, tribus, tres/is,--, tribus

17. vis,--,-- vim,--,vi, vires, virium, viribus, vires/is, vires, viribus

Ασκήσεις Συντακτικού

1. remanere : τελικό απαρέμφατο, εξαρτάται από το ρήμα imperat. Το υποκείμενό του εννοείται και είναι το tres, που θα τεθεί σε αιτιατική πτώση, γιατί υπάρχει ετεροπροσωπία.

importare : τελικό απαρέμφατο, εξαρτάται από το ρήμα iubet. Το υποκείμενό του είναι το legatos, που θα τεθεί σε αιτιατική πτώση, γιατί υπάρχει ετεροπροσωπία.

adventarte : ειδικό απαρέμφατο, εξαρτάται από το ρήμα audio. Το υποκείμενό του είναι το hostes, που θα τεθεί σε αιτιατική πτώση, γιατί υπάρχει ετεροπροσωπία.

esse : ειδικό απρέμφατο, εξαρτάται από το ρήμα nuntiant. Το υποκείμενό του είναι το eos, που θα τεθεί σε αιτιατική πτώση, γιατί υπάρχει ετεροπροσωπία.

cavere : τελικό απαρέμφατο, εξαρτάται από το ρήμα debetis. Το υποκείμενό του εννοείται το vos, που θα τεθεί σε ονομαστική πτώση, γιατί υπάρχει ταυτοπροσωπία.

advolarare : τελικό απαρέμφατο, εξαρτάται από το ρήμα solent. Το υποκείμενό του είναι το hostes, που θα τεθεί σε ονομαστική πτώση, γιατί υπάρχει ταυτοπροσωπία.

perpertare : τελικό απρέμφατο, εξαρτάται από το ρήμα possunt. Το υποκείμενό του εννοείται το hostes, που θα τεθεί σε ονομαστική πτώση, γιατί υπάρχει ταυτοπροσωπία.

2. ob, per, propter inopiam (ob, per, propter + αιτιατική)
ex, de, ab inopiā (ex, de, ab + αφαιρετική)
inopiā (απλή αφαιρετική)
3. Quarum (γενική διαιρετική)
4. Vis hostium vobis cavenda est.
5. Milites his verbis admonentur a Caesare.
6. Frumentum in castra importari iubet (a legatis omnibus).
7. Hostes enim de collibus advolare solentes caedem militum perpetrare possunt.
↓
9. Romae, Romā// Athenis, Athenis
10. legionibus, conlocat, legions, remanere, legati, legions, hibernis, hostes, adventare, suis, militibus, hostes, importare, castra, parare, frumenti, Nervii, Belgis

Παράλληλο Κείμενο

Ο γνήσιος ηγέτης ήταν γενναιόδωρος και μεγαλόψυχος όχι μόνο με τους πολίτες του κράτους του, αλλά και με τους εχθρούς του. Έτσι λοιπόν σεβόταν τα ιερά και δεν ασκούσε βία στους ικέτες παρόλο που μπορεί να ήταν εχθροί του. Ήταν ευσεβής, πίστευε πάρα πολύ στη βοήθεια των θεών, χωρίς να περιφρονεί και τη συμβολή των ανθρώπων. Για το λόγο αυτό προσέφερε πολλές θυσίες στους θεούς, οι οποίες αυξάνονταν όταν ένιωθε κάποιο προβληματισμό για κάτι. Κρατούσε την ψυχραιμία του σε μια δύσκολη κατάσταση, χωρίς να αφήνει τον φόβο να τον κυριεύσει, ενώ σε οποιαδήποτε επιτυχία του ήταν μετρίοφρων. Η σχέση του με τους πολίτες ήταν πολύ σημαντική, τους θεωρούσε αναπόσπαστο κομμάτι της ανάπτυξης μιας κοινωνίας και φρόντιζε να επιβάλλει την ισονομία και την ισοπολιτεία μεταξύ τους, ώστε να ευνοείται η πρόοδος του κράτους. Επιπρόσθετα τους στήριζε στις δύσκολες στιγμές τους, ενώ τους κακολογούσε όταν το επέβαλλαν οι καταστάσεις.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A.1 Ο Καίσαρας εξαιτίας της έλλειψης δημητριακών εγκαθιστά τις λεγεώνες (του) σε πολλά χειμερινά στρατόπεδα. Διατάζει τέσσερις από αυτές να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων και διατάζει τρεις να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων. Δίνει εντολή σ' όλους τους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν σιτάρι στο στρατόπεδό (τους). Συμβουλεύει τους στρατιώτες (του) με τα εξής λόγια: «Πληροφορούμαι ότι οι εχθροί πλησιάζουν· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι αυτοί είναι/βρίσκονται κοντά. Οφείλετε/Πρέπει να φυλάγεστε από τη δύναμη των εχθρών· γιατί οι εχθροί συνηθίζουν να (εξ)ορμούν από τους λόφους και μπορούν να κατασφάξουν τους στρατιώτες (μας).

A.2 1.

B.1 frumenti, frumento, frumentum, frumento, frumentorum, frumentis, frumenta, frumentis

legionis, legioni, legionem, legion, legionum, legionibus, legions, legionibus

legati, legato, legatum, legato, legatorum, legatis, legatos, legatis

verbi, verbo, verbum, verbo, verborum, verbis, verba, verbis

hostis, hosti, hostem, hoste, hostium, hostibus, hostes/is, hostibus

caedis, caedi, caedem, caede, caedium, caedibus, caedes/is, caedibus

B.2 multa hiberna, multorum hibernorum, multis hibernis, multa hiberna, multa hiberna, multis hibernis

hoc verbum, huius verbi, huic verbo, --, hoc verbo, haec verba, horum verborum, his verbis, haec verba, --, his verbis

speculator noster, speculatoris nostril, speculator nostro, speculatorem nostrum, --, speculatore nostro, speculators nostril, speculatorum nostrorum, speculatoribus nostris, speculators nostros, --, speculatoribus nostris

B.3 hic, huius, huic, hunc, --, hoc, hi, horum, his, hos, --, his

haec, huius, huic, hanc, --, hac, hae, harum, his, has, --, his

hoc, huius, huic, hoc, -- hoc, haec, horum, his, haec, --, his

B.3 conlocabat, iubebat, imperabat, admonebat, debedabatis, solebant

Γ.1 ex quibus : εμπρόθετος προσδιορισμός του διαιρεμένου όλου

hiemare : τελικό απαρέμφατο , έμμεσο του iubet

in Belgis : εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο remanere

importare : τελικό απαρέμφατο, έμμεσο αντικείμενο του iubet

verbis : αφαιρετική του τρόπου στο admonet

Hostes: υποκείμενο του asventare (ετεροπροσωπία)

eos : υποκείμενο του esse (ετεροπροσωπία)

hostium : γενική κτητική στο vim

advolare : τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του solent

militum : γενική αντικειμενική στο caedem

Δ.1 i. location, ii. χιόνι, iii. κολωνός, iv. ιμπεριαλισμός, v. κάστρο, vi. μιλιταρισμός, vii. βερμπαλισμός, viii. monument, ix. κολωνός, x. announcement

Δ.2 Ο συγκεκριμένος πολιτικός είναι persona non grata από τον ελληνικό λαό και για αυτό δεν τον ψήφισαν στις εκλογές.

LECTIO VIII: Όταν βγεις...και χαρτί

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. έδρα, στυλό, κερί, βιντεάκι

2. Veni, vidi, vici: «Veni, vidi, vici» λέγεται ότι είπε ο ρωμαίος αυτοκράτορας Ιούλιος Καίσαρας για τη νίκη του στο σύντομο πόλεμο με το βασιλιά του Πόντου, Φαρνάκη το Β', φράση που σημαίνει «ήλθον, είδον και ενίκησα. Η έκφραση χρησιμοποιείται όταν θέλουμε να μιλήσουμε για κάτι που πετύχαμε εύκολα και χωρίς πολύ κόπο.

cogito ergo sum :λατινική φράση που καθιερώθηκε από τον Γάλλο φιλόσοφο Ρενέ Ντεκάρτ και σημαίνει «σκέφτομαι, άρα υπάρχω»

Alter ego: Η φράση «alter ego» αποδίδεται μεν στον Κικέρωνα, που φαίνεται όμως ότι τη δανείστηκε από εμάς τους Έλληνες και σημαίνει ένας «δεύτερος εαυτός», ένα «άλλο εγώ». Η σημασία του δεν έχει διαφοροποιηθεί ιδιαίτερα ούτε στις μέρες μας, υποδηλώνοντας τον άλλο μας εαυτό, ίσως ένα κρυμμένο κομμάτι της προσωπικότητάς μας.

Ασκήσεις Γραμματικής

1. aper, aprorum, apros, rete, retium, retis, vanatio, venationum, venations

2. Cogitabamus aliqua enotabamusque.

3. retium vacorum,retibus vacuis,retia vacua,retibus vacuis

magnorum incitamentorum, magnis incitamentis, magna incitamenta, magnis inciamentis

sui salutis, suo saluti, suum salutem, suo salute

aprorum ferocium, apris ferocibus, apros feroces, apri ferocibus

4. ridebat, ridere

cogito, cogitabo

habebamus

erratis, errabimus

esse, eritis

adportant, adportabant, adportabunt

5. meo, tuo

aliquem

nostril/nostrum, nos

6. α. sedebis, β. adportabo, γ. possibebit, δ. studebit, ε. respondebitis, στ. Liberabimus

7. i) γ, ii) α, iii) α iv) α

8. Δε καταλαβαίνω τι θέλει να πει, δε βγάζει νόημα

9. α. αιτιατική, δικατάληκτου, ferox

β. αιτιατική, β', aper-apri

γ. solitudinis

δ. ενικού, τριτόκλιτου, rete-is, ουδετέρου

10. rideo, rides, reidet, ridemus, ridetis, rident

ridebam, reidebas, ridebat, ridebamus, redebatis, ridebant

ridebo, ridebis, ridebit, ridebimus, ridebitis, ridebunt

interrogo, interrogas, interrogat, interrogamus, interrogatis, interrogabant

interrogabam, interrogabas, interrogabat, interrogabamus, interrogabatis, interrogabant

interrogabo, interrogabis, interrogabis, interrogabimus, interrogabitis, interrogabunt

sedeo, sedes, sedet, sedemus, sedetis, sedent

sedebam, sedebas, sedebat, sedebamus, sedebatis, sedebant

sedebo, sedebis, sedebit, sedebimus, sedebitis, sedebunt

cogito, cogitas, cogitate, cogitamus, cogitates, cogitant

cogitabam, cogitabas, cogiatabat, cogitabamus, cogitabatis, cogitabant

cogitabo, cogitabis, cogitabit, cogitabimus, cogitabitis, cogitabunt

sum, es est, sumus, estis, sunt

eram, eras, erat, eramus, eratis, errant

ero, eris, erit, erimus, eritis, erint

erro, eras, errat, erramus, erratis, errant

errabam, errabas, errabat, errabamus, errabatis, errabant

errabo, errabis, errabit, errabimus, errabitis, errabunt

11. salutis, saluti, salutium, salutibus,cerae, cerae, cerarum, ceris,silvae, silvae, silvarum, silvis,cogitationis, cogitationi, cogitationum, cogitationibus

12. ego, mei, mihi, me,--, ame, nos, nostri/ nostrum, nobis, nos,-- a nobis

suus, sui, suo, suum,--, suo, sui, suorum, suis, suos,--, suis

ipse, ipsius, ipsi, ipsum,--, ipso, ipsi, ipsorum, ipsis, ipsos,--,ipsis

13. aper, apri, apro, aprum, aper, apro, apri, aprorum, apros, apri, apri

rete, retis, reti, rete, rete, rete/reti, retia, retium, retibus, retia, retia, retibus

pugillares, pugillarum, pugillaribus, pugilaares/is, pugillares, pugillaribus (plurale tantum)

(Έχει γράψει ontibus, αλλά δεν υπάρχει ο τύπος αυτός μέσα στο κείμενο, μάλλον έχει ξεχάσει το μπροστινό γράμμα της λέξης : montibus)

mons, montis, monti, montem, mons, monte, montes, montium, montibus, montes/is, montes, montibus

14. ferox aper, ferocis apri, feroci apro, ferocem, aprum, ferox aper, feroci apro, feroces apri, ferocium aprorum, ferocibus apros, feroces apri, ferocibus apri

rete vacuum, retis vacui, reti vacuo, rete vacuum, rete/i vacuo, retia vacua, retium vacuorum, retibus vacuis, retia vacua, retia vacua, retibus vacuis

magnum incitamentum, magni incitamenti, magno incitamento, magnum incitamentum, magnum incitamentum, magno incitamento, magna incitamenta, magnorum incitamentorum, magnis incitamentis, magna incitamenta, magna incitamenta, magnis incitamentis

15. tres feroces apros, ceras, habebam, habebo, silvae,cogitationis, ernat, erint, venationibus, adportare, montibus, errabat, errabit, ferocem, retia, sedebamus, sedemimus, salute, Cornelio Tacito, silva, animale, habebamus, habebimus, pugillares, monte, errabamus, errabimus, amicis,venationibus

16. solitudini, dolitudine, solitudinibus,venationi, venatione, venationibus, incitamento, incitamento, incitamentis, cerae, cera, ceris, reti, rete/I, retibus

17. Nos tres apros feroces cepimus.

Vos tres apros feroces cepistis.

Illi tres apros feroces ceperunt/ere.

18. adportare,--, adportaturum esse, adportavisse,--,--
errare, --, erraturam esse, eravisse, --, --

19. capio, capiebam, cariam, cepi, ceperam, cepero
enoto, enotabam, enotabo, enotavi, enotaveram, enotavero
habeo, habebam, habebo, habui, habueram, habuero
licet, licebat, licebit, licuit, licuerat, licuerit

20. Δε βγάζει νόημα η εκφώνηση.

21. aliquid : αιτιατική ενικού, ουδετέρου γένους της αόριστης ουσιαστικής
αντωνυμίας aliquis, aliqua aliquid

aliquis, alicuius, alicui, aliquem,--aliquo, aliqui, aliquorum, aliquibus, aliquos,--
,aliquibus

aliquid, alicuius, alicui, aliquid,-- aliquo, aliqua, aliquorum, aliquibus, aliqua,--
aliquibus

Ασκήσεις Συντακτικού

1. Υποκείμενο : Dianam, Minervam

Δικαιολόγηση πτώσης : Είναι σε αιτιατική πτώση, επειδή υπάρχει το φαινόμενο της ετεροπροσωπίας και το υποκείμενο του απαρεμφάτου τίθεται σε αιτιατική πτώση.

2. apros, qui feroces sunt

3. Plinius dicit (me) cogitare aliquid enotareque.

4. i. β, ii. α, iii.α, iv. β, v. α, vi. Α

5. « Etsi retia vacua » : δευτερεύουσα επιρρηματική ενεντιωματική πρόταση, εκφέρεται με οριστική (εννοείται το ρήμα habebam), γιατί δηλώνει μια πραγματική κατάσταση παρά την οποία ισχύει το περιεχόμενο της πρότασης εξάρτησής της. Συγκεκριμένα με οριστική παρατατικού, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

« Cum in venationibus eris » : Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εκφέρεται με οριστική, γιατί η πράξη ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη. Συγκεκριμένα με οριστική μέλλοντα (eris), γιατί δηλώνει το σύγχρονο στο μέλλον.

6. Cum in venationibus eris : Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *licebit* της εξάρτησής της. Εισάγεται με τον απλό χρονικό σύνδεσμο *cum* και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει κάτι το πραγματικό, και γιατί η πράξη ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη. Συγκεκριμένα εκφέρεται με οριστική μέλλοντα, γιατί δηλώνει το σύγχρονο στο μέλλον.

7. Plinius scripsit amico suo fuisse in proximo non venabulum sed stilum et pugillares.

Plinius scripsit amico suo silvam et solitudinem esse magna icitamenta cogitationis.

Plinius scripsit amico suo me tres apros feroces cepisse.

Παράλληλο Κείμενο

Ο Πλίνιος είχε μια ιδιαίτερη σχέση με τα βιβλία, ήταν λάτρης της ανάγνωσης και του άρεσε να μαθαίνει συνεχώς καινούργια πράγματα. Θεωρούσε την καλλιέργεια του πνεύματος πάρα πολύ σημαντική, και για αυτό τον λόγο είχε διαμορφώσει στην έπαυλη που ζούσε έναν ειδικό χώρο όπου βρίσκονταν η βιβλιοθήκη του. Εκεί επιδίδονταν σε σοβαρή μελέτη των βιβλίων του έχοντας απόλυτη ησυχία και έτσι μπορούσε να επιδοθεί στη μελέτη του χωρίς να του αποσπάται η προσοχή από το οτιδήποτε.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A.1 Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στο φίλο του Κορνήλιο Τάκιτο. Θα γελάσεις. Έπιασα τρία φοβερά αγριογούρουνα. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Εγώ ο ίδιος. Καθόμουνά δίπλα στα δίχτυα, πλάι μου δεν είχα τη λόγχη, αλλά τη γραφίδα και τις πλάκες σκεφτόμουνά κάτι και κρατούσα σημειώσεις, παρόλο που είχα τα δίχτυα άδεια, είχα όμως τις πλάκες μου γεμάτες. Τα δάση κι η ερημιά (μοναξιά) είναι δυνατά ερεθίσματα της σκέψης. Όταν πας στο κυνήγι, θα μπορέσεις κι εσύ να φέρεις εκεί τις πλάκες: (τότε) δε θα δεις την Άρτεμη να περιπλανιέται στα βουνά αλλά την Αθηνά. Γεια σου!

A.2 Ο Γάιος Πλίνιος είχε βγει στο δάσος με σκοπό να κυνηγήσει. Αντί για αυτό όμως είχε καθίσει σε μια άκρη και έγραφε στις πλάκες του, κρατώντας διάφορες σημειώσεις. Είχε απορροφηθεί από τις σκέψεις του και δε κινήθηκε τελικά κάποιο θήραμα.

B.1 homo novus, hominis novi, homini novo, hominem novum, homo nove, homine novo, homines novi, hominum novorum, homibus novis, homines novos, homines novi, hominibus novis

civitas magna, civitatis magnae, civitati magnae, civitatem magnam, civitate magna, civitas magna, civitates magnae, civitatum/ium magnarum, civitatibus magnis, civitates/is magnas, civitatibus magnae, civitates magnis

certamen ferox, certaminis ferocis, certamini feroci, certamen ferox, certamine ferox, certamen feroce, certamina ferocia, certaminum ferocium, certamibus ferocibus, certamina ferocia, certamibus ferocia, certamina ferocibus

femina prudens, feminae prudentis, feminae prudenti, feminam prudentem, femina prudens, femina prudenti, feminae prudentes, feminarum prudentium, feminis prudentibus, feminas prudentes, feminae prudentes, feminis prudentibus

corpus infirmum, corporis infirmi, corpori infirmo, corpus infirmum, corpus infirmum, corpore infirmo, corpora infirma, corporum infirmorum, corporibus infirmis, corpora infirma, corpora infirma, corporibus infirmis

B.2 feroces : αιτιατική πληθυντικού αρσενικού

retia : αιτιατική πληθυντικού ουδέτερου

venabulum : ονομαστική ενικού ουδέτερου

solitudo : ονομαστική ενικού θηλυκού

incitamenta : ονομαστική πληθυντικού ουδέτερου

cogitationis : γενική ενικού θηλυκού

venationibus : αφαιρετική πληθυντικού θηλυκού

montibus : αφαιρετική πληθυντικού αρσενικού

Γ.1 feroces : επιθετικός προσδιορισμός στο apros

venabulum : υποκείμενο του ρήματος erat

incitamenta : κατηγορούμενο στα υποκείμενα silvae, solitudo του ρήματος sunt

cogitationis : γενική αντικειμενική στο incitamenta

tibi : δοτική προσωπική στο licebit

Δ.1 scribit sedere prope retia et tabulas prope eam esse

Denique in montibus errat Dianam, venationis deam, scribit.

LECTIO IX: Η εγκαθίδρυση της δημοκρατίας...

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. 1.γ 2.δ, 3.α, 4.β, 5.3

2. femina, pater, imperium, regum, punire, septimus, septimus

3. modus vivendi : Η λατινική φράση "modus vivendi" σημαίνει «τρόπος ζωής»
π.χ. ήταν επιτακτική ανάγκη να βρεθεί και γι' αυτούς ένας modus vivendi στην καινούργια πατρίδα.

modus operandi : Είναι λατινική φράση, σημαίνει τον τρόπο της λειτουργίας και συνοψίζει όλες τις εφαρμοσμένες αρχές, μεθόδους, πρακτικές λειτουργίας που ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο (π.χ. μια επιχείρηση) χρησιμοποιεί στον εργασιακό χώρο ή στην προσέγγιση της επαγγελματικής και κοινωνικής του ζωής, που το χαρακτηρίζουν.

4. – femina : φεμινισμός, pater : πατριαρχικός, imperium : ιμπεριαλιστής, regum : ρήγας, punire : ποινικός, septimus : εβδομάδα, duo : δυαδικός

-regum : roi (γαλλικά), liber : liberation (γαλλικά), populus : popular (αγγλικά), punio : punishment (αγγλικά)

5. Pater eius crimen magno cum dolore audit et hominem punire parat.

Ασκήσεις Γραμματικής

1. α. perdit, β. aperis, γ. puniebant, δ. deligabat

2. α. punire, β. aperire, γ. constituere, δ. perdere

3. Εκφώνηση άσκησης : Τα παρακάτω ρήματα βρίσκονται στον παρατατικό. Να γραφεί η ίδια πτώση = το ίδιο πρόσωπο στον Ενεστώτα.

perdimus, laeditis, invenitis, extrahunt, constituit, aperit

4. Λ, Σ, Λ, Λ, Λ, Σ, Σ

5. hunc, ipsum

hanc, ipsam

huic, ipsi

haec, ipsa

hoc, ipsis

6. perdo, perdis, perdit, perdimus, perditis, perdunt

perdebam, perdebas, perdebat, perdebamus, perdebatis, perdebant

laedo, laedis, laedit, laedimus, laeditis, laedunt

laedebam, laedebas, laedebat, laedebamus, laedebatis, laedebant

invenio, invenis, inventi, invenimus, invenitis, inveniunt

inveniebam, inveniebas, inveniebat, inveniebamus, inveniebatis, inveniebant

aperio, aperis, aperit, aperimus, aperitis, aperiant

aperiebam, aperiebas, aperiebat, aperiebamus, aperiebatis, aperiebant

interficio, interficis, interficit, interficimus, interficitis, interficiunt

interficebam, interficebas, interficebat, interficebamus, interficebatis, interficebant

extraho, extrahis, extrahit, extrahimus, extrahitis, extrahunt

extrahebam, extrahebas, extrahebat, extrahebamus, extrahebatis, extrahebant

adimo, adimis, adimit, adimus, aditis, adimunt

adimebam, adimebas, adimebat, adimebamus, adimebatis, adimebant

deligo, deligis, deligit, deligimus, deligitis, deligunt

deligebam, deligebas, deligebat, deligebamus, deligebatis, deligebant

constituo, constituis, constituit, constituimus, constituitis, constituent

constituebam, constituebas, constituebat, constituebamus, constituebatis, constituebant

7. his, his, his, eorum, earum, eorum, illi, illi, illi, nos, vos, se, ipsos, ipsas, ipsa

8. uxor, uxores, uxores, uxores, uxores

partum, patribus, patres, patribus

duorum, duobus, duo, duobus

consulum, consulibus, consules, consulibus

lacrimarum, lacrimis, lacrimas, lacrimis

regum, regibus, reges, regibus

9. dolor magnus, doloris magni, dolori magno, dolorem magnum, dolor magne, dolore magno, dolores magni, dolorum magnorum, doloribus magnis, dolores magnos, dolores magni, doloribus magnis

10. a) illius, huius, b) illam, hanc c) illud, hoc

6. Illi septimi atque ultimi regum, his modis imperia perdunt.

Filii eorum pudicitiam uxorum laedunt.

Mariti et patri eas maestras inveniunt.

Illi feminae cum lacrima iniurias aperiunt et cultros se ipsas interficiunt.

Illi ex vulneribus doloribus magnis cultros extrahunt et delicta punire parant.

Populos concitant et imperia adimunt.

11. septimae, septimae, septimam, septima, septimorum, septimis, septima, septimis
liberae, liberae, liberam, libra, liberorum, liberis, libera, liberis
magnae, magnae, magnam, magna, magnorum, magnis, magna, magnis

12. feminam

marito et patri

13. Tarquinius Superbus, Tarquini/i Superbi, Tarquinio Superbum, Tarquinium Superbum, Tarquini Superbe, Tarquinio Superbo

- ipsa, sui ipsius, sibi ipsi, se ipsam, --, a se ipso, - ipsae, sui ipsarum, sibi ipsis, se ipsis, - ipsas, --, a se ipsis

dolor magnus, doloris magni, dolori magno, dolorem magnum, dolor magne, dolore magno, dolores magni, dolorum magnorum, doloribus magnis, dolores magnos, dolores magni, doloribus magnis

duo consules. Suorum consulum, duobus consulibus, duo/duos consules, - (consules), duobus consulibus

14. perdo, perdis, perdit, perdimus, perditis, perdunt

perdebam, perdebas, perdebat, perdebamus, perdebatis, perdebant

perdam, perdes, perdet, perdemus, perdetis, perdent

invenio, invenis, invenit, invenimus, invenitis, inveniunt

inveniebam, inveniebas, inveniebat, inveniebamus, inveniebatis, inveniebant

inveniam, invenies, inveniet, inveniemus, invenietis, invenient

adimo, adimis, adimit, adimimus, adimitis, adimunt

adimebam, adimebas, adimebat, adimebamus, adimebatis, adimebant

adimam, adimes, adimet, adimemus, adimetis, adiment

15. regis, his modis, imperia, perdunt, eorum, uxorum, illi, aperiunt, lacrima, vulneribus, ipsas, cultris, adimunt, liberi populi

16. arma, hostium, iniuriam, suum

17. perdunt

parare, parabit

punis, puniebas

invaniebam, invenire

laedimus, laedebamus

18. Ex vulnere cultrum cum lacrimis extrahit.

Maritus et pater Lucretiam maestam inveniunt.

Romanos duo consules deligere constituit.

Puella marito iniuriam aperit.

Ασκήσεις Συντακτικού

1. 1.β, 2.στ, 3.η, 4.α, 5. γ

2. Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική : Δε γράφει την πρόταση

3. Historicus scripsit Tarquinium Superbum septimum atque ultimum regem, illo modo imperium perdere.

Historicus scripsit Brutum ex vulnere dolore magno cultrum extrahere.

Historicus scripsit maritum et patrem et Iunium Brutum eam maestam invenire.

4. a. hoc modo imperium perdere, b. delictum punire, c. filium regem pudicitiam Lucretiae laedere

5. hoc : επιθετικός προσδιορισμός στο modo

septimus : παράθεση στο Tarquinius Superbus

ultimus : παράθεση στο Tarquinius Superbus

Sextus Tarquinius : επεξήγηση στο filius

uxoris : παράθεση στο Lucretiae

ipsam : επιθετικός προσδιορισμός στο se

magno : επιθετικός προσδιορισμός στο dolore

Romanus : επιθετικός προσδιορισμός στο populus

duo : επιθετικός προσδιορισμός στο consules

Iunium Brutum : επεξήγηση στο consules

Tarquinius Collatinus : επεξήγηση στο consules

6. uxoris : παράθεση στο Lucretiae

quae uxor est

7. υποκείμενο : populus

Δικαιολογία πτώσης : Το υποκείμενο του απαρμφάτου έχρι τεθεί σε ονομαστική πτώση, γιατί υπάρχει το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας και όταν συμβαίνει αυτό το υποκείμενο του απαρμφάτου τίθεται σε ονομαστική πτώση.

6. Το αντικείμενο του ρήματος interficit είναι το se και δηλώνει αυτοπάθεια.

9. Tarquinius dicit liberum iam populum Romanum, duo consules, Iunium Brutum et Tarquinius Collatinum, deligere constituere.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A.1 Ο Ταρκύνιος, ο υπερήφανος, ο έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία του με τούτο τον τρόπο. Ο γιος του Σέξτος Ταρκύνιος προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, της γυναίκας του Κολλατίνου. Ο άντρας της και ο πατέρας της και ο Ιούνιος Βρούτος τη βρίσκουν περίλυπη. Η γυναίκα τους αποκαλύπτει με δάκρυα την προσβολή και αυτοκτονεί μ' ένα μαχαίρι. Ο Βρούτος βγάζει το μαχαίρι από την πληγή με μεγάλο πόνο (με βαθιά οδύνη) κι ετοιμάζεται να τιμωρήσει την εγκληματική πράξη. Ξεσηκώνει το λαό κι αφαιρεί την εξουσία από τον Ταρκύνιο. Λεύτερος πια ο ρωμαϊκός λαός αποφασίζει να εκλέξει δύο υπάτους, τον Ιούνιο Βρούτο και τον Ταρκύνιο Κολλατίνο.

A.1 Τον 6ο αιώνα π.Χ. η Ρώμη περιέρχεται στην ετρούσκικη κυριαρχία. Οι τελευταίοι βασιλιάδες της, οι Ταρκύνιοι, είναι Ετρούσκοι. Γύρω στα 510 π.Χ. όμως ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος (Tarquinius Superbus) εκδιώκεται από τη Ρώμη και εγκαθιδρύεται η «δημοκρατία» ή, όπως έλεγαν οι Ρωμαίοι, η ελεύθερη πολιτεία (liberata publica). Οι Ρωμαίοι δεδίατηρησαν την ανάμνηση του ξένου ζυγού, μόνο την ανάμνηση της βασιλείας. Την εκδίωξη του Ταρκυνίου τη συνέδεσαν με την προσβολή που έκανε ο γιος του Σέξτος (Sextus) στη γυναίκα του Ταρκυνίου Κολλατίνου (Tarquinius Collatinus) Λουκρητία, με αποτέλεσμα Ιούνιος Βρούτος (Iunius Brutus) να καλέσει το λαό σε εξέγερση. Η στάση της Λουκρητίας προβαλλόταν στη Ρώμη ως υπόδειγμα γυναικείας αρετής (pudicitia)· επισημαίνουμε ακόμη ότι στην περίοδο της δημοκρατίας οι λέξεις rex (βασιλιάς) και regnum (βασιλείο) είχαν έντονα αρνητικό περιεχόμενο.

B2 α. uxor, uxoris, uxori, uxorem, uxor, uxore, uxores, uxorum, uxoribus, uxores, uxores, uxoribus

consul, consulis, consuli, consulem, consul, consule, consules, consulum, consulibus, consules, consules, consulibus

vulnus, vulneris, vulneri, vulnus, vulnus, vulnere, vulnera, vulnerum, vulneribus, vulnera, vulnera, vulneribus

filius, filii/i, filio, filium, fili, filio, filii, filiorum, filiis, filios, filii, filii

B2 β. dolor magnus, doloris magni, dolori magno, dolorem magnum, dolor magne, dolore magno, dolores magni, dolorum magnorum, doloribus magnis, dolores magnos, dolores magni, doloribus magnis

B3 α. laedit, laedebat, laedet, laesit, laeserat, laeserit

adimit, adimebat, adimet, ademit, ademerat, ademerit

extrahit, extrahebat, extrahet, extraxit, extraxerat, extraxerit

B3 β. is, eius, ei, eum, --, eo, ei/ii/i, eorum, eis/iis/is, eos, --, eis/iis/is

hic, huius, huic, hunc, --, hoc, hi, horum, his, hos, --, his

B3 γ. constituebam, constituebas, constituebat, constituebamus, constituebatis, constituebant

constituero, constitueris, constituerit, constituerimus, constitueritis, constituerint

Γ.1 laedit : ρήμα, filius : υποκείμενο του laedit, pudicitiam : αντικείμενο του laedit, eius : γενική κτητική στο filius, Sextus Tarquinius : επεξήγηση στο filius, Lucretiae : γενική κτητική στο pudicitiam, uxoris : παράθεση στο Lucretiae, Collatini : γενική κτητική στο uxoris

Γ.2 se : είναι αντικείμενο του ρήματος interficit. Υπάρχει το φαινόμενο της ευθείας αυτοπάθειας.

Δ.1 Η φράση αυτή σημαίνει : « αν θέλεις ειρήνη, προετοιμάσου για πόλεμο». Το νόημα της φράσης αυτής είναι πως θα πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι για το χειρότερο, ώστε να μπορέσουμε να διασφαλίσουμε την ομαλή ροή των πραγμάτων.

LECTIO X: Η προφητεία του Δία

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. Στο πρώτο βιβλίο της «Αινειάδας» του Βιργιλίου ο Δίας καθυστεράει τη θυγατέρα του Αφροδίτη (Venus) που εκφράζει την αγανάκτηση της για τον αδιάκοπο κατατρεγμό του γιου της Αινεία από την Ήρα (Juno). Ο Δίας τη διαβεβαιώνει ότι το πεπρωμένο του Αινεία είναι να κατακτήσει και να εκπολιτίσει την Ιταλία. Ο γιος του Ίουλος (Iūlus ή Ascanius) θα κτίσει την Alba Longa. Τριακόσια χρόνια αργότερα, από τον Άρη και την ιέρεια Ρέα Σίλβια (Ilia) θα γεννηθούν οι δίδυμοι Ρώμος (Remus) και Ρωμύλος (Rōmulus), που θα τραφούν από το γάλα της θρυλικής λύκαινας. Ο Ρωμύλος θα κτίσει τη Ρώμη και θα δώσει το όνομά του στους Ρωμαίους. Ο απόγονός του Καίσαρας Αύγουστος θα κλείσει τις πύλες του ναού του Ιανού – σημάδι πως τέλειωσαν οι πόλεμοι – και θα επαναφέρει τη χρυσή εποχή του Κρόνου. Ο Αινείας και ο Αύγουστος είναι προορισμένοι από τη μοίρα (fatum) να αποθεωθούν. Η πεποίθηση ότι η ιστορική πορεία της Ρώμης ήταν προαποφασισμένη ήταν βαθιά εδραιωμένη στους Ρωμαίους και προβάλλεται ιδιαίτερα από τη λογοτεχνία των χρόνων του Αυγούστου.

2. 1.γ, 2.ε, 3.α, 4.β, 5.δ, 6.ζ, 7.στ

3. 1.στ, 2.β, 3.α, 4.α, 5.γ, 6.ε

4. «casus belli»: Ο όρος στη διεθνή διπλωματία σημαίνει «αιτία πολέμου». Δηλαδή μια πράξη ή ένα γεγονός που προκαλεί ή χρησιμοποιείται, για να δικαιολογήσει κήρυξη πολέμου μεταξύ κρατών. Προέρχεται από το Ρωμαϊκό δίκαιο και χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα.

«homo homini lupus»: Ο όρος αυτός σημαίνει ότι «ο άνθρωπος για τον άνθρωπο είναι (φέρεται σαν) λύκος». Αναφέρεται σε καταστάσεις όπου άνθρωποι συμπεριφέρονται προς συνάνθρωπο ή συνανθρώπους τους με τρόπο άγριο ή άγρια ανταγωνιστικό, καθώς εδώ ο λύκος παρουσιάζεται παραδοσιακά, με αρνητικά χαρακτηριστικά, ως ζώο αρπακτικό, σκληρό, δηλαδή ως «άγριο ζώο».

5. Uxor Tarkyni pariet filium, quem nominabit Sexto .

Venerem adorabit Aeneae et eius nepotis Caesaris Augusti.

glorificate

moenia Martia

accipio in caelo

bellum parabat

belli portas claudere statuit

mortem sibi de pudore

Ασκήσεις Γραμματικής

1. α.gerent, β.erunt, γ. nutriet, δ.capiet ,ε. impones, στ.transferetis

2. appello, appellabam, appellabo

es, eras,eris

aperit, aperiebat, aperiet

gerimus, gerebamus, geremus

fertis, ferebatis, feretis

restitunt, restituebant, restituent

3. i)γ, ii)δ, iii)α, iv)γ

4. i).β, ii).α, iii). Καμία από τις επιλογές που έχει δώσει δεν είναι η σωστή, iv)β, v)α, vi)α

5. ingens bellum, ingentis belli, ingenti bello, ingens bellum, ingens bellum, ingenti bello

populi feroces, populorum ferocium, populis ferocibus, populous feroces, populi feroces, populis ferocibus

trecenti anni, trecentorum annorum, trecentis annis,trecentos annos, --, trecentis annis

duo filii, duorum filiorum, duobus filiis, duo/duos filios,-- duobus filiis

6. caelo,caelum, caelis, caela, moenibus, moenia,regno, regnum, regnis, regna,portae, porta, portis, portae,mori, mos, moribus, mores, fini, finis, finibus, fines

7. ei/ii/i, eorum, eis/iis/is, eos, --, eis/iis/is

tu, tui, tibi, te, --, a te

qui, quorum, quibus, quos,--, quibus

hic, huius, huic, hunc,--, hoc

8. fero, fers, fert, ferimus, feritis, ferunt

feram, feres, feret, feremus, feretis, ferent

ferebam, ferebas, ferebat, ferebamus,ferebatis, ferebant

9. gero, gessi, gestum, gerere (3)

impono, imposui, impositum, imponere (3)

transfero, transtuli, translatum, transferre (ανώμαλο)

pario, peperī, partum, parere (3)

condo, condidi, conditum, condere (3)

sum, fui,--, esse (ανώμαλο)

restituo, restitui, restitutum, restituere (3)

accipio, accepi, acceptum, accipere (3)

munio, munivi, munitum, munire (4)

nutrio, nutrivi, nutritum, nutrire (4)

gero, geris, gerit, gerimus, geritis, gerunt

geram, geres, geret, geremus, geretis, gerent

impono, imponis, imponit, imponimus, imponitis, imponunt

imponam, impones, imponet, imponemus, imponetis, imponent

transfero, transfers, transfert, transferimus, transfertis, transferunt

transferam, transferes, transferet, transferemus, transferetis, transferent

pario, paris, parit, parimus, parities, pariunt

pariam, paries, pariet, pariemus, parietis, parient

condo, condis, condit, condimus, conditis, condunt

condam, condes, condet, condemus, condetis, condent

sum, es, est, sumus, estis, sunt

ero, eris, erit, erimus, eritis, erunt

restituo, restituis, restituit, restituimus, restituitis, restitunt

restituam, restitues, restitute, restituemus, restituetis, restituent

accipio, accipis, accopit, accipimus, accipitis, accipunt

accipiam, accipies, accipiet, accipiemus, accipietis, accipient

munio, munis, munit, munimus, munitis, muniunt

muniam, munies, munit, muniemus, munitis, munient

nutrio, nutris, nutrit, nutrimus, nutritis, nutriunt

nutriam, nutries, nutriet, nutriemus, nutrietis, nutrient

10. α) οριστική μέλλοντα, β) ρήμα γ' συζυγίας, γ) δοτ. πληθ, δ) ρήμα γ' συζυγίας

11. morem, **moenia: plurale tantum**, filii, regna, finibus, lupae

12. geris, geritis, geres, geretis, gerebas, gerebatis

nutris, nutritis, nutries, nutrietis, nutriebas, nutriebatis

13. fers, fert, feres, feret, ferebas, ferebat

accipis, accipit, accipes, accipet, accipebas, accipebat

14. gerit, fers, munit, est, appellat, restituit, imponit, transfert, nutrit, parit

15. Tu Aenean ad caelum fers/ferebas/feres/tulisti/tuleras/tuleris

Nos Aenean ad caelum ferimus/ferebamus/feremus/tulimus/tuleramus/tulerimus

16. meo, nostro

cuius, quorum

ea, ea, eae, eis/iis/is

te, vobis

hanc

17. gerimus, condunt, condere, fers, fert, pariebat, appellabas, restituent

18. (Λείπουν οι αριθμοί και για να ξεχωρίζουν τους πρόσθετα) 1.α), 2.γ), 3.α), 4.α), 5.γ)

19. geritis/ gerebatis/ geretis/ gessistimus/ gesseratis/ gesseritis

fertis/ ferebatis/ feretis/ tulistis/ tuleratis/ tuleritis

munitis/ muniebatis/ munitis/ munivistis/ muniveratis/ muniveritis

estis/ eratis/ eritis/ fuistis/ fueratis/ fueritis

appellatis/ appellabatis/ appellabitis/ appellavistis/ appellaveratis/ appellaveritis

restituitis/ restitueratis/ restituetis/ restituistis/ restitueratis/ restitueritis

imponitis/ imponebatis/ imponetis/ imposuistis/ imposueratis/ imposueritis

transfertis/ transferebatis/ transferetis/ transtulistis/ transtuleratis/ transtuleritis

nutritis/ nutriebatis/ nutrietis/ nutritivistis/ nutritiveratis/ nutritiveritis

paristis/ pariebatis/ parietis/ peperistis/ peperatis/ peperitis

clauditis/ claudebatis/ claudetis/ clausistis/ clauseratis/ clauseritis

20. α) moenium, moenibus, moenia, moenibus

nominium, nominibus, nomina, nominibus

β) ingenti portae, ingentem portam, ingenti porta, ingentibus portis, ingentes portas, ingentibus portis

huic anno, hunc annum, hoc anno, his annis, hos annos, his annis

Ασκήσεις Συντακτικού

1. Aeneas ad caelum a te retetur.

Bellum ingens ab Aenea in Italia geretur.

Moenia Martia condentur ab Romulo et suus nomen appellabitur Romanos.

2. Ab Iulia duo filii, Romulus et Remus, parientur, qui a lupa nuntientur.

Χρησιμοποιήθηκε η πρόθεση ab + αφαιρετική, γιατί δηλώνεται ο πρόγονος, οπότε σε αυτή τη περίπτωση θα πρέπει για να δηλωθεί η καταγωγή από πρόγονο να δηλωθεί εμπρόθετα.

3. Ο εμπρόθετος προσδιορισμός εκφράζει το χρόνο στο ρήμα pariet. Η διαφορά του από το trecentis post annis είναι ότι εδώ το επίρρημα post τίθεται ανάμεσα στην αφαιρετική του μέτρου και τον προσδιορισμό της.

4. Deus dicit filiae suae Aeneam bellum ingens gesturum esse in Italia.

Deus dicit filiae suae Romanis imperium sine fine fore/futurum esse.

Deus dicit filiae suae postea Iulum, Aeneae filium Albam Longam muniturum esse.

Deus dicit filiae suae eum illam, ut Aeneam, in caelo accepturam esse.

5. Αναγνώριση : επιθετικός προσδιορισμός στο bellum

Μετατροπή : bellum, quod ingens est

6. Vergilius tradit Aeneam bellum ingens gesturum esse in Italia.

Vergilius tradit illam Aeneam ad caelum laturam esse.

7. eo nomine

Κριτήριο Αξιολόγησης

A.1

Ο Αινείας θα κάνει φοβερό πόλεμο στην Ιταλία. Θα συντρίψει άγριους λαούς, θα τους επιβάλει θεσμούς και θα χτίσει τείχη, Εσύ θα αποθεώσεις τον Αινεία. Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία θα γεννήσει δύο γιους,

το Ρωμύλο και το Ρώμο, που θα τους θρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμύλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα δώσει στους Ρωμαίους το όνομα του. Η εξουσία των Ρωμαίων δε θα 'χει τέλος. Ο Καίσαρας Αύγουστος, απόγονος του Ιούλου, θα κλείσει τις πόρτες του Πολέμου και θα ξαναφέρει τη βασιλεία του Κρόνου. Κι αυτόν, όπως τον Αινεία, θα τον (υπο)δεχτείς στον ουρανό.

B.1

Ο απόγονός του Ρωμύλου, ο Καίσαρας Αύγουστος θα κλείσει τις πύλες του ναού του Ιανού – σημάδι πως τελείωσαν οι πόλεμοι – και θα επαναφέρει τη χρυσή εποχή του Κρόνου. Ο Αινείας και ο Αύγουστος είναι προορισμένοι από τη μοίρα (fatum) να αποθεωθούν. Η πεποίθηση ότι η ιστορική πορεία της Ρώμης ήταν προαποφασισμένη ήταν βαθιά εδραιωμένη στους Ρωμαίους και προβάλλεται ιδιαίτερα από τη λογοτεχνία των χρόνων του Αυγούστου.

B.1

mos, moenium, Aeneam/an, domus, domu

B.2

duo filii, duorum filiorum, duobus filiis, duo/duos filios,--, duobus filiis

suum nomen, sui nominis, suo nomini, suum nomen,--suo nomine

bellum ingens, belli ingentis, bello ingenti, bellum ingens, bellum ingens, bello ingenti

B.3

erimus, fuisse

fers, tulerunt/ere

imponum, imposi estis

Γ.1

ingens : επιθετικός προσδιορισμός στο bellum

eis: έμμεσο αντικείμενο του imponet

filius: παράθεση στο Iulus

ab Lavino : εμπρόθετος προσδιορισμός της απομάκρυνσης στο transferet

Romanis: δοτική προσωπική κτητική στο erit

in caelo: εμπρόθετος προσδιορισμός της ατάσης στ τόπο στο accipies

Γ.2

Scriptor narrat Romanos in suppliciis deorum magnificos sed domi parcos esse.

Bellum ingens ab Aenea in Italia geretur.

Δ.1

Η φράση αυτή σημαίνει «Ω καιροί, ω ήθη». Χρησιμοποιείται σήμερα για να γίνει κριτική ηθών και πράξεων του παρόντος, με τόνο ειρωνικό ή σαρκαστικό.

Δ.2

Iuppiter filiae suae consilia filio suo Aeneae aperit.

LECTIO XI: Η Ρώμη και η Καρχηδόνα

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. Caesar legatos frumentum in castra transferre cupit.

Caesar belli portas claudere cupiebat.

Romani bellum componere cupiunt.

2. κλάσμα:clades, υπέρ: supero, πόδι: expedio, αγρός:ager, κλάσμα:clades

3. sex, quattuordecim,viginti

Ασκήσεις Γραμματικής

1. a.Λ, b.Σ, c.Λ, d.Λ, e.Σ, f.Λ, h.Λ, i.Λ

2. superabant
profligabis
fuistis, esse
dimicabis, dimicavisti
componitis, componebatis
seiungam

3. omnem, omnem, omne
Cannenses, Cannenses, Cannensia
Falernis, Falernis, Falernis

4. expugnaverunt/ere
superavimus
transierunt
delevistis
complevistis
fuerunt/ere
revocavimus
dimicavistis

5. omnis gens, omnis gentiw, omni genti, omnem gentem, omnem gentem, omnis gens,
omni gente
omnes gentes, omnium gentium, omnibus gentibus, omnes gentes/is, omnes gentes,
omnibus gentibus

6. α. expugnaverunt, elephantis, Italia, transerunt
β. profigaverunt, deleverunt, hostes
γ. copias, profigaverunt, reportaverunt

- δ. pavidī, magnum, audivistis
- ε. audivisti, cladem
- στ. reportaverunt, cupierunt
- ζ. advolarunt, caedem, perpertaverunt
- η. victoriam, appellaverunt
- θ. magnum, clades, fuerunt/ere
- ι. superaverunt, claram, fuit
- ια. reportavit, cupivit, erarum

7. i) clades Cannensis, cladis Cannensis, cladi Cannensi, cladem Cannensem, clades Cannensis, clade Cannensi

Clades Cannenses, caladium Cannensium, cladibus Cannensibus, clades/is Cannenses, clades Cannenses, cladibus Cannensibus

Fabius Maximus, Fabii/I Maximi, Fabio Maximo, Fabium Maximum, Fabi Maxime, Fabio Maximo

ii) superat, superabat, superabit, superavit, superaverat, superaverit
seiungunt, seiungebant, seiungent, seiunxerunt/ere, seiunxerant, seiunxerint
transit, transibat, transibit, transit, transierat, transierit
est, erat, erit, fuit, fuerat, fuerit

audit, audiebat, audiet, audivit, audiverat, audiverit

8. seiungere, seiuncturum-am-um esse, seiunxisse
transire, transiturum-am-um esse, transivisse
esse, fore/futurum-am-um esse, fuisse
reportare, reportatum-am-um esse, reportavisse
dimicare, dimicatum-am-um esse, dimicavisse

Ασκήσεις Συντακτικού

1. Apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copiae Romanorum profligatae et deletae sunt (ab Hannibale).

A Carthaginiensibus is in Africam revocatus est.

Ab Hannibale, duce Carthaginiensi, VI et XX annos nato, omnes gentes Hispaniae bello superatae sunt et Saguntum vi expugnatum est.

Clades Cannensis a populo Romano pavido audita est.

2. In Italia: στάση σε τόπο. Romae, Athenis.

in Africam: κίνηση σε τόπο. Romam, Athenas.

3. postquam, ubi, postquam

4. α) επεξήγηση

β) αντικείμενο

γ) το-σύγχρονο

δ) επιθετικός προσδιορισμός

ε) πλάγια (έμμεση)

Παράλληλο Κείμενο

Ο Αννίβας θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους στρατηλάτες της ιστορίας. Είχε πολύ καλή μόρφωση, κάτι για το οποίο είχε φροντίσει ο πατέρας του. Στα χαρακτηριστικά του συγκαταλέγονταν η γενναιότητα και το ότι ήταν λιτοδίαιτος, χωρίς να κάνει υπερβολές. Αντιμετώπιζε τους στρατιώτες του με σρβασμό και ισότητα και συμπεριφέρονταν όπως και αυτοί στη καθημερινότητά τους.

Η φήμη του οφείλεται στα επιτεύγματά του κατά τη διάρκεια του Β' Καρχηδονιακού πολέμου καθώς και στην πορεία του από την Ισπανία μέσω των Πυρηναίων και των Άλπεων με κατεύθυνση την βόρεια Ιταλία. Οι νίκες κατά των Ρωμαίων έγιναν στον Ο δρόμος για τη Ρώμη φαινόταν πλέον ανοιχτός και η φράση «ο Αννίβας προ των πυλών» (Hannibal ante portas Roma) σημάδεψε τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία για χρόνια. Ωστόσο ο Καρχηδόνιος στρατηγός δεν βάδισε κατά της αιώνιας πόλης και προτίμησε να κινηθεί προς τη Νότιο Ιταλία. Οι Ρωμαίοι δεν τόλμησαν να αναμετρηθούν μαζί του σε μάχη εκ παρατάξεως, αλλά επιδόθηκαν σε πόλεμο φθοράς επειδή ο Αννίβας αντιμετώπιζε πρόβλημα ανεφοδιασμού λόγω της απόστασης που τον χώριζε από τις βάσεις του στην Ισπανία και την Καρχηδόνα.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A1. Μόλις βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε κι εξολόθρευσε τις ρωμαϊκές στρατιές (ή τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων) κοντά στον ποταμό Τίκινο, στον ποταμό Τρεβία, στη λίμνη Τρασιμένη και στις Κάννες. Ο Ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε έντρομος την καταστροφή στις Κάννες. Ο Αννίβας ξέφυγε από την ενέδρα του Φαβίου Μαξιμού στον Φαλερνό αγρό. Αφού συμπλήρωσε 14 χρόνια στην Ιταλία, οι Καρχηδόνιοι τον ανακάλεσαν στην Αφρική. Εκεί ο Αννίβας μάταια επιδίωξε να τελειώσει με συνθήκη τον πόλεμο με τους Ρωμαίους.

B.1 Λ, Λ, Σ, Σ, Λ

B.2 Ο Αννίβας θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους στρατηλάτες της ιστορίας. Η φήμη του οφείλεται στα επιτεύγματά του κατά τη διάρκεια του Β' Καρχηδονιακού πολέμου καθώς και στην πορεία του από την Ισπανία μέσω των Πυρηναίων και των Άλπεων με κατεύθυνση την βόρεια Ιταλία. Οι νίκες κατά των Ρωμαίων έγιναν στον Ο δρόμος για τη Ρώμη φαινόταν πλέον ανοιχτός και η φράση «ο Αννίβας προ των πυλών» (Hannibal ante portas Roma) σημάδεψε τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία για χρόνια. Ωστόσο ο Καρχηδόνιος στρατηγός δεν βάδισε κατά της αιώνιας πόλης και προτίμησε να κινηθεί προς τη Νότιο Ιταλία. Οι Ρωμαίοι δεν τόλμησαν να αναμετρηθούν μαζί του σε μάχη εκ παρατάξεως, αλλά επιδόθηκαν σε πόλεμο φθοράς επειδή ο Αννίβας αντιμετώπιζε πρόβλημα ανεφοδιασμού λόγω της απόστασης που τον χώριζε από τις βάσεις του στην Ισπανία και την Καρχηδόνα.

B.3 reporetaverunt, supero, copia, agros, dux

B.4 Ο διάσημος τραγουδιστής τραγούδησε a capella στη συναυλία, μαγεύοντας το κοινό του.

Alea jasta est, θα πάμε αύριο το πολυπόθητο ταξίδι, που σχεδιάζαμε τόσο καιρό.

Γ.1 gentes : αιτ.πληθ, θηλ., γ' κλίση

annos : αιτ.πληθ., αρσ., β' κλίση

elphantis: αφαιρ.πληθ., αρσ., του ουσιαστ. β' κλίσης

populus: ονομαστ. ενικ., αρσ., β' κλίση

cladem: αιτ. ενικ, θηλ., γ' κλίση

Γ.2 reportant, repoerabant, reportabunt, reportaverunt/ere, reportaverant, reportaverint

cupit, cupiebat, cupiet, cupivit, cupiverat, cupiverit

componere, compositurum esse, composuisse

Γ.3 1.ii, 2.ii, 3.i, 4.ii, 5.i

Δ.1 εμπρόθετος προσδιορισμός της εναντίωσης στο bellum

αφαιρετική του τρόπου στο ρήμα expugnavit

επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο υποκείμενο populus του audivit

αντικείμενο του ρήματος expeditivit

Δ.2 Λ, Σ, Σ, Σ, Λ

LECTIO XII: Ο ύπατος ...κόρης του

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. donum: δώρο, vesperum: καλησπέρα, complexum: σύμπλεγμα, patris: πατέρας, dedit: δώρο

tristiculam: triste (γαλλικά), consuli: consigliare(ιταλικά), filiae: figlia (ιταλικά), pater: padre (ισπανικά), praeclari : claro (ισπανικά)

2. Οι Ρωμαίοι πίστευαν στα θεόσταλτα σημάδια και στην ικανότητά τους να τα διαβάζουν. Πριν από κάθε σοβαρή απόφαση τους (κρατική ή ιδιωτική) οι Ρωμαίοι φρόντιζαν να διερευνήσουν τη βούληση των θεών, καταφεύγοντας κυρίως στην ορνιθομαντεία (μελέτη του πετάγματος και της φωνής των πουλιών). Επίσης έδιναν πίστη και σε σημάδια που εμφανίζονταν ακάλεστα, όπως τυχαίες κουβέντες.

Ο ύπατος Αιμίλιος Παύλος θεώρησε ως ευοίωνο σημάδι για την επικείμενη σύγκρουσή του με το βασιλιά της Μακεδονίας Περσέα (Perseus) την αναγγελία ενός θλιβερού συμβάντος: όταν γύρισε στο σπίτι του, αφού του είχε ανατεθεί η αρχιστρατηγία του πολέμου αυτού, η κόρη του του ανάγγειλε θλιμμένη το θάνατο του αγαπημένου της σκύλου Persa με τα λόγια «Persa periit» (δηλ. ο Πέρσης πέθανε).

Ασκήσεις Γραμματικής

1. accepit, animadvertit, praesumpsit

2. meus pater, mei patris, meo patri, meum patrem, mi pater, meo patre

mei patres, meorum partum, meis patribus, meos patres, mei patres, meis patribus

fortuitum dictum, fortuiti dicti, fortuito dicto, fortuitum dictum, fortuitum dictum, fortuito dicto

fortuita dicta, fortuitorum dictorum, fortuitis dictis, fortuita dicta, fortuita dicta, fortuitis dictis

3. consul, consulis, consuli, consulem, consul, consule, consules, consulum, consulibus, consules, consules, consulibus

rex, regis, regi, regem, rex, rege, reges, regum, regibus, reges, reges, regibus

pater, patris, patri, patrem, pater, patre, patres, partum, patribus, patres, patres, patribus

filia, filiae, filiae, filiam, filia, filia, filiae, filiarum, filiis/filiabus, filias, filiae, filiis/filiabus

nomen, nominis, nomini, nomen, nomen, nomine, nomina, nominum, nominibus, nomina, nomina, nominibus

animus, animi, animo, animum, anime, animo, animi, animorum, animis, animos, animi, animis

4. parvula, parvulae, parvulae, parvulam, parvula, parvula, parvulae, parvularum, parvulis, parvulas, parvulae, parvulis

tristicula, tristiculae, tristiculae, tristiculam, tristicula, tristicula, tristiculae, trsticularum, tristiculis, tristiculas, tristiculae, tristiculis

tristis, tristis, tristi, tristem, tristis, tristi, tristes, tristium, tristibus, tristes, tristes, tristibus

fortuitum, fortuity, fortuito, fortuitum, fortuitum, fortuito, fortuita, fortuatorum, fortuits, fortuita, fortuita, fortuitis

praeclarus, praeclari, praeclaro, praeclarum, praeclare, praeclaro, praeclari, praeclarorum, praeclaris, praeclaros, praeclari, praeclaris

5. eorum, earum, eorum

qui, quae, quae

eos, eas, ea

qui, quae, quae

meis, meis, meis

qui, quae, quae,

nobis, vobis, sibi

mei, meae, mea

illi, illae, illa

eis/iis/is, eis/iis/is, eis/iis/is

6. α) redibitis, redibatis, rediistis

β) eritis, eratis, fuistis

γ) curretis, currabatis, cucurristis

δ) amabatis, amabatis, amavistis

ε) respondibitis, respondebatis, respondistis

στ) peibitis, peribatis, peribistis

ζ) dicetis, dicebatis, dixistis

η) praesumetis, praesumebatis, praesumpsistis

7. Consules Romani fuernt viri clari.

Patres filiis oscula dederunt.

Magnas vires hostium videmus.

8. α) certanus, certabamus, certabimus, certavimus, certaveramus, certaverimus

β) accipit, accipiebat, accipiet, accepit, acceperat, acceperit

γ) vivis, vivebas, vives, vixisti, vixeras, vixeris

δ) confirmant, confirmabant, confirmabunt, confirmaverunt, confirmaverant, confirmaverint

9. profligare, profigaturum-am-um esse, profligavisse

seiungere, seiuncturum-am-um esse, seiunxisse

transire, transituum-am-um esse, transisse

audire, auditurum-am-um esse, audivisse

expedire, expediturum-am-um esse, expedivisse

10. plural tantum, filiolae, omina, dictis, spes

11. mea Tertia, meae Tertiae, meae Tertiae, meam Tertiam, mea Tertia, mea Tertia

meus pater, mei patris, meo patri, meum patrem, mi pater, meo patre, mei patres, meorum partum, meis patribus, meos patres, mei patres, meis patribus

fortuitum dictum, fortuiti dicti, fortuito dicto, fortuitum dictum, fortuitum dictum, fortuito dicto, fortuita dicta, fortuitorum dictorum, fortuitis dictis, fortuita dicta, fortuita dicta, fortuitis dictis

praeclarus triumphus, praeclari triumphi, praeclaro triumph, praeclarum triumphum, praeclare triumph, praeclaro triumph, praeclari triumphi, praeclarorum triumphorum, praeclaris triumphis, praeclaros triumphos, praeclari triumphi, praeclaris triumphis

12. gessi, sessisti, gessit, gessimus, gessistis, gesserunt/ere

cucurri, cucurrit, cucurrit, cucurrimus, cucurristis, cucurrerunt/ere

dedi, dedisti, didit, dedimus, dedistis, dedunt/ere

perii, peristi, periit, periiimus, peristis, perierunt/periere

dixi, dixisti, dixit, diximus, dixistis, dixerunt/ere

13. αφαιρετική ενικού

αρσενικό β' κλίσης

πρόθεση

γενική ενικού

ουσιαστικό

ονομαστική ενικού

αρσενικού γένους

ενεστώτας

αρσενικού γένους

ενεστώτας

14. α)Σ, β)Σ, Λ, Λ, γ)Σ, Σ, Λ, Λ

15. gerere, --, gesturum esse, gessisse, --, --

obtingit, obtingebat, obtinget, obtingit, obtigerat, obtigerit

redit, redibat, redibit, rediit, redierat, redierit

currit, currebat, curret, cucurrit, cucurrerat, cucurrerit

dat, dabat, dabit, dedit, dederat, dederit

accidit, accidebat, accidit, accidit, acciderat, acciderit

respondet, respondebat, respondebit, respondit, responderat, responderit

perit, periebat, peribit, periit, perierat, perierit

dicit, dicebat, dicet, dixit, dixerat, dixerit

praesumit, praesumebat, praesumet, praesumpsit, praesumpserat, praesumpserit

16. dixi, dixisti, dixit, diximus, dixistis, dixerunt/ere

cucurri, cucurristi, cucurrit, cucurrimus, cucurristis, cucurrerunt/ere

17. obtingit, obtingebat, obtinget, obdigit

sumus, eramus, erimus, fuimus

amatis, amabatis, amabitis, amavistis

dati, dabatis, dabit, dedisti

animadverto, animadvertebam, animadvertam, animadverti

sunt, errant, erunt, fuerunt/ere

accidit, accidebat, accidit, accidisti

respondes, respondebas, respondebis, respondisti

praesumitis, praesumebatis, praesumetis, praesumpsistis

dicunt, dicebant, dicent, dixerunt

19. obsigunt, eram, amabas, dedistis, animadvertimus, erat, acciderunt, respondemus, praesumis, dixit

20. a. is, eius, ei, eum,--, eo, ei/ii/i, eorum, eis/iis/is, eos,--,eis/iis/is

mea, meae, meae, meam, mea, mea, meae, mearum, meis, meas, meae, meis

quid, eius, cui, quid, --, quod, quae, quorum, quibus, quae, --, quibus

tu, tui, tibi, te,--, a te, vos, vestri/vestrum, vobis, vos, ---, a vobis

meus, mei, meo, meum, mi, meo, mei, meorum, meis, meos, mei, meis

illa, illius, illi, illam, --, illa, illae, illarum, illis, illas, --, illis

id, eius, ei, id, --, eo, ea, eorum, eis/iis/is, ea, --, eis/iis/is

qui, cuius, cui, quem, --, quo, qui, quorum, quibus, quos, --, quibus

b. eius, eius, meo, meo, quis, quis, mihi, sibi, mea, meum, ille, illud, eo, ea, quam, quod

21. consules, tristes, bella, catelli, regibus, nominibus, parvulae, partum, omina, filia, fortuitis, tristiculas, triumphorum

Ασκήσεις Συντακτικού

1. praesumpsit : ρήμα, spem : αντικείμενο του praesumpsit, triumphi : γενική αντικειμενική στο spem, praeclari : επιθετικός προσδιορισμός στο triumphi, animo : αφαιρετική του τρόπου στο praesumpsit, ex dicto : εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο praesumpsit, fortuito : επιθετικός προσδιορισμός στο dicto, sic : επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο praesumpsit

2. β

3. α), α), β), β)

4. Osculum filiae a patre datum est.

Perierat enim catellus eo nomine, qui apuella multum amabatur. «Omen a me accipitur». Sic ex fortuito dicto spes praeclari triumphi animo (a patre) praesumpta est.

5. Cicero narrat Tertiam ad complexum patris cucurrisse.

Cicero narrat patrem filiae osculum dedisse sed animadvertisse eam esse tristiculam.

Cicero narrat patrem Tertiae dixisse.

Cicero narrat sic ex fortuito dicto spem praeclari triumphi animum paraasumpsisse.

6. Ut pater eam esse tristiculam animadvertit, filiae osculum dedit.

tristiculam : τίθεται σε αιτιατική πτώση, γιατί λειτουργεί ως κατηγορούμενο στο πποκείμενο eam του απαρεμφάτου esse

filiae : τίθεται σε δοτική πτώση, γιατί λειτουργεί ως έμμεσο αντικείμενο του ρήματος dedit

Παράλληλο Κείμενο

Οι άνθρωποι της αρχαίας εποχής δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα και σημασία στη μαντεία. Πριν από κάθε σοβαρή απόφαση τους (κρατική ή ιδιωτική) οι Ρωμαίοι φρόντιζαν να διερευνήσουν τη βούληση των θεών, καταφεύγοντας κυρίως στην ορνιθομαντεία (μελέτη του πετάγματος και της φωνής των πουλιών). Επίσης έδιναν πίστη και σε σημάδια που εμφανίζονταν ακάλεστα, όπως αναφέρεται στο κείμενο το φετέρισμα ενός στρατιώτη, το οποίο θεώρησαν ότι είναι θεόσταλτο σημάδι και αποφάσισαν να προσφέρουν θυσίες στους θεούς, ώστε να τους προστατεύουν στη μάχη που θα ακολουθούσε.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A.1 Στο Λεύκιο Αιμίλιο Παύλο, που είχε εκλεγεί ύπατος για δεύτερη φορά, έλαχε να κάνει πόλεμο με το βασιλιά Περσέα. Μόλις γύρισε σπίτι του το βραδάκι, η κορούλα του Τερτία, που τότε ήταν πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του. Ο πατέρας της τη φίλησε αλλά παρατήρησε ότι ήταν λιγάκι στεναχωρημένη. «Τι τρέχει, Τερτία μου;» ρώτησε. «Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;» «Μπαμπά μου, πέθανε ο Πέρσης» απάντησε εκείνη. Είχε πράγματι πεθάνει ένα σκυλάκι με αυτό το όνομα, που η κοπέλα το αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας της της είπε: «Δέχομαι τον οiwόνό». Έτσι από ένα τυχαίο λόγο ο Αιμίλιος Παύλος προγεύτηκε στην ψυχή του την ελπίδα ενός περιλαμπρου θριάμβου.

A.2 Η μαντική και η οιωνοσκοπία κατείχαν πολύ σημαντική θέση στη ζωή των ανθρώπων τη ρωμαϊκή εποχή. Τους επηρέαζαν είτε θετικά, είτε αρνητικά για τις επιλογές τις οποίες επρόκειτο να προβούν και κάποιες φορές τους εμψύχωναν αναπτρώνοντάς τους το ηθικό και κάποιες άλλες τους απέτρεπαν από τις πράξεις που ήθελαν να προβούν.

B.1 patres, tristi, tristium, tristia, omina

B.2 quae./qua, quorum, quibus, quae/qua,--, quibus

meus, mei, meo, meum, mi, meo

B.3 α) curro, curris, currit, currimus, curritis, currunt

curram, curre, curret, curremus, curretis, current

cucurri, cucurristi, cucurrit, cucurrimus, cucurristis, cucurrerunt/ere

β) animadverto- animadverti, animadversum- animadvertere

gero- gessi- gestum- gerere

do- dedi- datum- dare

accipio- accipi- acceptum- accipere

B.4 Patres filiis oscula dederunt sed animadverterunteas esse tristiculas.

Γ.1 Δεν υπάρχουν υπογραμμισμένες λέξεις στο κείμενο

Γ.1 Patrem filiae osculum dedisse.

LECTIO XIII: Πώς η γνώση...δεισιδαιμονία

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. Τη νύχτα πρίν από τη μάχη –όποθ ο Αιμίλιος Παύλος νίκησε το βασιλιά της Μακεδονίας Περσέα- έγινε έκληψη της σελήνης που τρομοκράτησε τους Ρωμαίους στρατιώτες. Ο αστρονόμος Σουλίκιος Γάλλος, που ήταν ύπαρχος του Αιμίλιου Παύλου, τους έκανε ένα πρόχειρο μάθημα αστρονομίας, με αποτέλεσμα να ξαναβρούν το χαμένο τους ηθικό και να κερδίσουν τη μάχη. Από αυτή του τη κίνηση επιβεβαιώνεται η αντίληψη ότι ο άνθρωπος καταδυναστεύεται από την άγνοιά του. Από την άλλη, επιβεβαιώνει τη μονοπώληση της γνώσης από τις ανώτερες κοινωνικές τάξεις.

2. 1.xi, 2.-, 3.xv, 4.i, xvi, 5.iv, 6.ii, 7.x, 8.iii, xii, 9.vii, 10.xxvii, 11.ix, 12.-, 13.xvii, 14.vi, 15.xiv, 16.xxi, 17.xiv, 18. Xxv, 19.viii, 20. Xxii, 21.xxvi, 22.xxiii, 23.xiv, xxvii, 24.xx, 25.xxiv

3. 1. , 2.ε, 3.β, 4.θ, 5. 6.δ, 7. , 8.ι, 9.ζ, 10.ζ, 11.στ, 12.γ **Στους αριθμούς; 1 και 7 δε υπάρχει η αντίστοιχη σημασία της λέξης έχει φράσει κάποιες άλλες λέξεις που δεν αντιστοιχούν**

4. Mens sana in corpore sano : Η λατινική αυτή φράση σημαίνει «Νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ»

veni, vidi, vici : Η Λατινική φράση σημαίνει «ήλθα, είδα, νίκησα». Ήταν η λακωνική αφήγηση του Ιούλιου Καίσαρα, με την οποία ανήγγειλε προς τη ρωμαϊκή Σύγκλητο την πρόσφατη νίκη του το 47 π.Χ. εναντίον του βασιλιά του Πόντου Φαρνάκη του Β' στη μάχη στην πόλη Ζήλα του βασιλείου του Πόντου, στη βόρεια Μ. Ασία. Η φράση χρησιμοποιείται όταν αναφερόμαστε σε γρήγορη και εύκολη επιτυχία.

Στη καθημερινότητά μου έχω υιοθετήσει την φράση «mens sana in corpore sano», για αυτό και κάθε πρωί σηκώνομαι μισή ώρα νωρίτερα για να αθληθώ.

«veni, vidi, vici», τους είπε ο πατέρας τους, για να τους ανακοινώσει πως πήρε τη πολυπόθητη προαγωγή στη δουλεία του, για την οποία προσπαθούσε τόσο καιρό.

5. «Causa belli»: Η φράση αυτή που εξακολουθεί να χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα, εκ της λατινικής γραμματείας (Ρωμαϊκό δίκαιο) προερχόμενη σημαίνει «αιτία πολέμου». Λέγεται επί παντός «γεγονότος» (συμβάντος) δυνάμενου να προκαλέσει πολεμική εμπλοκή μεταξύ δύο κρατών ή συνασπισμού κρατών έναντι τρίτου ή άλλου συνασπισμού. Όπως, σε περιπτώσεις προσβολής Ηγεμόνων ή άλλων Αρχηγών κρατών, διπλωματικών αντιπροσώπων, ή σε αιφνίδια κατάληψη ξένου εδάφους ή προσβολής άλλων κυριαρχικών δικαιωμάτων κ.λπ.

Με την Τουρκία να απειλεί ή να υπενθυμίζει χθες το casus belli σε περίπτωση επέκτασης της αιγιαλίτιδας ζώνης στα 12 μίλια και στο Αιγαίο, ξεκίνησε τη... θητεία του ο πρωθυπουργός

7. Sulpicium Galli metum superare possunt Romani cum disputatione.

Ασκήσεις Γραμματικής

1. Suplicii/i, Suplicio

Lucio aemili Paule

Persen: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού Perses, Perae, γένους αρσενικού της α' κλίσης. Perses, Persae, Persae, Persam/eh, Persa/e, Persa/e

miles, militum

exercituum, exercitus

ratio, rationi

statum, statuum

motui

ei/ii/i modi, eos modos

alacre, alacri

liberali arte, liberalibus artibus

aditus, adituum

metus

imperatorem

2. exercitus alacer, exercitus alacris, exercitui alacri, exercitum alacrem, exercitus alcer, exercitu alacri, exercitus alacres, exercituum alacrium, exercitibus alacribus, exercitus alacres, exercitus alacres, exercitibus alacribus

3. Lucius Aemilius Paulus, Lucii/i Aemilii/i Pauli, Lucio Aemilio Paulo, Lucium Aemilium Paulum, Luci Aemili Paule, Lucio Aemilio Paulo

serena nox, serenae noctis, serenae nocti, serenam noctem, serena nox, serena nocte/u, serenae noctes, serenarum noctium, serenae noctibus, serenas noctes/is, serenae noctes, serenae noctibus

liberalis ars, liberalis artis, liberali arti, liberalem artem, liberalis ars, liberali arte, liberals artes, liberalium atrium, liberalibus artibus, liberales artes/is, liberals artes, liberalibus artibus

4. esse, fore/ futurum-am-um esse, futures-as-a esse, fuisse

posse, potuisse

5. gerit, gerebat, geret, gessit, gesserat, gesserit

7. gerit, gerebat, geret, gessit, gesserat, gesserit

amittit, amittebat, amittet, amisit, amiserat, amiserit

dant, dabant, dabunt, dederunt, dederant, dederint

vincit, vincebat, vincer, vicit, vicerat, vicerit

potest, poterat, poterit, potuit, potuerat, potuerit

Μετοχές : gerens (gerentis), gesturus-a-um, amittens (amittentis), amissurus-a-um, dans (dantis), daturus-a-um, vincens(vincentis), victurus-a-um, potens (potentis)

8. amittere, amissurum-am-um esse, amisuros-as-a esse, amisise

9. est, erat, erit, fuit, fuerat, fuerit

disputat, disputabat, disputabit, disputavit, disputaverat, disputaverit

sens, futures-a-um, disputans(disputantis), disputaturus-a-um

10. deficiis, deficiunt, invadit, invadunt, amittis, amittunt, vincis, vincunt

11. cuis, cui, quam, qua, quarum, quibus, quas, quibus

cuis, cui, quid, quo, quorum, quibus, quae, quibus

eius, ei, eam, ea, earum, eis/iis/is, eas, eis/iis/is

eius, ei, id, eo, eorum, eis/iis/is, ea, eis/iis/is

illius, illi, illum, illo, illorum, illis, illos, illis

illius, illi, illud, illo, illorum, illis, illa, illis

12. Tum Sulpicius Gallus de stellae lunaque statibus ac motu disputavit eis modis exeritus alacres in pugnas misit.

13. α) disputaverat, β) nutrivit, γ) fuisset, δ) compeverit, ε) misseratis

14. domus, domus, domui, domum, domud, domo, domus, domuum, domorum, domibus, domos, domibus

15. alacer, alacris, alacri, alacrem, alacer, alacri, alacres, alacrium, alacribus, alacres, alacres, alacribus

liberalis, liberalis, liberali, liberalem, liberalis, liberali, liberals, liberarium, liberalibus, liberals, liberals, liberalibus

illustris, illustris, illustri, illustrem,--, illustri

Pauliana, Paulianae, Paulianae, Paulianam,--, Pauliana

repentinum, repentini, repentino, repentinum, repentinum, repentino, repentina, repentinorum, repentinis, repentina, repentina, repentinis

16. conlocaverant, admonuerant

17. Λ (milites), Λ (cladem)

18. Lucius Aemilius Paulus, Lucii/i Aemilii/i Pauli, Lucio Aemilio Paulo, Lucium Aemilium Paulum, Luci Aemimi Paule, Lucio Aemilio Paulo

illustris illa Pauliana victoria, illustris illius Paulianae victoriae, illustri illi Paulianae victoriae, illustrem illam Paulianam victoriam, illustris Pauliana victoria, illustri illa Pauliana victoria

illustres illae Paulianae victoriae, illustrium illarum Paulianarum victoriarum, illustribus illis Paulianis victoriis, illustres illas Paulianas victorias, illustres Paulianae victoriae, illustribus illis Paulianis victoriis

19. gerit, gerebat, geret, gessit, gesserat, gesserit

invadit, invadebat, invadet, invasit, invaserat, invaserit

mittit, mittebat, mittet, misit, miserat, miserit

dant, dabant, dabunt, dederunt, dederant, dederint

potest, poterat, poterit, potuit, potuerat, potuerit

deficit, deficiebat, deficiet, deficit, defecerat, defecerit

amittit, amittebat, amittet, amisit, amiserat, amiserit

disputant, disputabat, disputabit, disputavit, disputaverat, disputaverit

vincit, vincebat, vincer, vicit, vicerat, vicerit

Ασκήσεις Συντακτικού

1. κατηγορούμενο στο υποκείμενο Sulpicius Gallus του erat

γενική κτητική στο legatus

πράξη στο Persen

αφαιρετική του χρόνου στο defecerat

επιρρηματικός του τρόπου στο defecerat

εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο disputavit

caeli : γενική κτητική στο ratione, stellarum lunaeque : γενικές υποκειμενικές στα statu και motibus

εμπρόθετος προσδιορισμού στο misit

γενική κτητική στο animos

εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο invaserat

κατηγορούμενο στο αντικείμενο exercitum του misit

αφαιρετική του τρόπου στο *misit*

υποκείμενο του *amiserat*

εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού στο *dederunt*

2. *contra Persam/en regem, cum Persa/e rege*

3. *adversus Persen, qui rex erat*

4. *nocte, quae serena errant*

monstrum, quod repentinum erat

artes, quae liberales errant, victoriam, quae illustis erat

5. *ob monstrum*: Οι προθέσεις *ob, per, propter* + αιτιατική εκφράζουν το εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο. Πρόκειται για το αίτιο που εντοπίζεται σε εξωτερικές καταστάσεις, όχι σε ψυχικές συγκινήσεις και συναισθήματα. Εκφράζεται αλλιώς *propter monstrum / per monstrum*.

6. « *qui bellum adversus Persen regem gerebat* » : Δευτερεύουσα επιθετική αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο *Luci Aemili Pauli*. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *qui*, εκφέρεται με οριστική, γιατί σηλώνει το πραγματικό, συγκεκριμένα με οριστική παρατατικού, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο *Luci Aemili Pauli*.

« *Quia ille metum exercitus Romani vicerat* »: Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *quia*. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει αντικειμενική αιτιολογία. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο ρήμα *potuit*.

7. *Cicero narrat Sulpicium Gallum legatum Luci Aemili Pauli esse.*

Cicero narrat rerana nocte subito lunam defecisse.

Cicero narrat ob repentinum monstrum terrorem animos militum invasisse et exercitum fiduciam amisisse.

Cicero narat de caeli ratione et de stellarum lunaque statu ac motibus disputavisse.

Cicero narat Sulpicium Gallum exeritum alacrem in pugnam misisse.

Cicero narat liberales artes Galli adytum ad illustrem illam Paulianam victoriam dedisse.

Cicero narat/ Imperator dixit imparatorem adversarios vincere potuisse.

8. *a quo bellum adversus Persen regem gerebatur.*

Ob repentium monstrum animi militum terrore invasi errant et fiducia ab exercitu amissa erat.

Eo modo exercitus alacer in pugnam (a Sulpicio Gallo) missus est.

Sic aditus ad illustrem illam Paulianam victoriam liberalibus artibus Galli datus est.

Quia metus exercitus Romani ab illo victus erat.

9. in noctem, ab nocte

Gaeciam, Graecia

Post ultimis annis

Montes

Cannarum

10. ;

11. 1.α, 2.β, 3.α, 4.γ, 5.β, 6.α, 7. γ

12. γ

13. α) Σ, β) Λ, γ) Σ, δ) Λ, ε) Λ

24. Valerius Maximus narrat imperator em adversaries vincere potuisse.

Valerius Maximus narrat tum Sulpicium Gallum de caeli ratione et de stellarum lunaeque statu ac motibus disputavisse eoque modo exercitum alacrem in pugnam misisse.

Παράλληλο Κείμενο

Οι δεισιδαιμονίες στην αρχαία εποχή ήταν πολύ διαδεδομένες και μεγάλος αριθμός ανθρώπων, η πλειοψηφία τους θεωρούσε πως ότι καλό ή κακό τους συνέβαινε προέρχονταν από τους θεούς, οι οποίοι με διάφορους τρόπους τους έδειχναν την επιβράβευση ή την οργή τους για τις πράξεις τους. Βέβαια αυτή η αντίληψη χαρακτήριζε τα άτομα που δεν είχαν μορφωθεί ανεξάρτητα από τη κοινωνική τάξη που άνηκαν και την οικονομική άνεση που είχαν.

Οι άνθρωποι που είχαν λάβει κάποια παιδεία γνώριζαν πως αυτά δεν ισχύουν και πως ο άνθρωπος είναι υπεύθυνος για τις πράξεις του και τα αποτελέσματά τους, είτε ήταν θετικά, είτε αρνητικά.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A.1 Ο Σουλπίκιος Γάλλος ήταν ύπαρχος του Λεύκιου Αιμίλιου Παύλου, ο οποίος διεξήγε πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. Μια ξάστερη νύχτα, ξαφνικά η σελήνη είχε χαθεί (είχε πάθει έκλειψη)· εξαιτίας του ξαφνικού παράξενου και φοβερού θεάματος, τρόμος είχε καταλάβει τις ψυχές των στρατιωτών και ο στρατός είχε χάσει την αυτοπεποίθησή του (το ηθικό του). Τότε ο Σουλπίκιος Γάλλος μίλησε για τη φύση του ουρανού και τη στάση και τις κινήσεις των αστεριών και της σελήνης, και μ' αυτόν τον τρόπο έστειλε τον στρατό στη μάχη με αναπτρωμένο το ηθικό (ή πρόθυμο). Έτσι οι ελευθέριας τέχνες του Γάλλου άνοιξαν τον δρόμο για εκείνη τη

λαμπρή νίκη του Παύλου. Επειδή εκείνος είχε νικήσει τον φόβο του ρωμαϊκού στρατού, ο στρατηγός μπόρεσε να νικήσει τους αντιπάλους.

A.2 α) Η γνώση είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό εργαλείο, με το οποίο θα πρέπει να εφοδιάζεται ο άνθρωπος σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Θα πρέι να τον καθοδηγεί στις αποφάσεις και τις πράξεις του και πολλές φορές να τον εμποδίζει να προβεί σε διάφορες ενέργειες, τις οποίες θα είχε κάνει αν δε ήταν οπλισμένος με τη γνώση.

β) Τη νύχτα πρίν από τη μάχη –όποθ ο Αιμίλιος Παύλος νίκησε το βασιλιά της Μακεδονίας Περσέα- έγινε έκληψη της σελήνης που τρομοκράτησε τους Ρωμαίους στρατιώτες. Ο αστρονόμος Σουλπίκιος Γάλλος, που ήταν ύπαρχος του Αιμίλιου Παύλου, τους έκανε ένα πρόχειρο μάθημα αστρονομίας, με αποτέλεσμα να ξαναβρούν το χαμένο τους ηθικό και να κερδίσουν τη μάχη. Από αυτή του τη κίνηση επιβεβαιώνεται η αντίληψη ότι ο άνθρωπος καταδυναστεύεται από την άγνοιά του. Από την άλλη, επιβεβαιώνει τη μονοπώληση της γνώσης από τις ανώτερες κοινωνικές τάξεις.

B.1 fuisses, gessistis, deficis, defices, invademus, amisserunt, amittens(amittentis), amissurus-a-um, das, dabis, vicerunt, vicerant, potuerunt, potuerint

B.2 gero- gessi- gestum-gerere

deficio- defeci- defectum- deficere

disputo- disputavi- disputatum- disputare

gerit, gerebat, geret, gessit, gesserat, gesserit

deficit, deficiebat, deficiet, defecit, defecerat, defecerit

diasputat, disputabat, diputabit, disputavit, disputaverat, disputaverit

Γ.1

legatus: κατηγορούμενο στο υποκείμενο Sulpicius Gallus του ρήματος erat

bellum: αντικείμενο του ρήματος gerebat

serena: επιθετικός προσδιορισμός στο nocte

nocte: αφαιρετική του χρόνου στο ρήμα defecerat

ob repentinum monstrum: ob repentinum : εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα invaserat, repentinum: επιθετικός προσδιορισμός στο monstrum

militum: γενική κτητική στο animos

fiduciam: αντικείμενο του ρήματος invaserat

statu: εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς στο ρήμα disputavit

modo: αφαιρετική του τρόπου στο ρήμα misit

Δ α) Gallus intellexerit exercitum perterritum esse.

β) veni, vidi, vici : Η Λατινική φράση σημαίνει «ήλθα, είδα, νίκησα». Ήταν η λακωνική αφήγηση του Ιούλιου Καίσαρα, με την οποία ανήγγειλε προς τη ρωμαϊκή Σύγκλητο την πρόσφατη νίκη του το 47 π.Χ. εναντίον του βασιλιά του Πόντου Φαρνάκη του Β' στη μάχη στην πόλη Ζήλα του βασιλείου του Πόντου, στη βόρεια Μ. Ασία. Η φράση χρησιμοποιείται όταν αναφερόμαστε σε γρήγορη και εύκολη επιτυχία.

«veni, vidi, vici», τους είπε ο πατέρας τους, για να τους ανακοινώσει πως πήρε τη πολυπόθητη προαγωγή στη δουλειά του, για την οποία προσπαθούσε τόσο καιρό.

LECTIO XIV: Ένα φοβερό όνειρο

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. ΛΑΘΟΣ- ΣΩΣΤΟ- ΛΑΘΟΣ- ΛΑΘΟΣ- ΣΩΣΤΟ

2. hominem-homme
facie-face

apparuit-appear

agriculturae- agriculture

vinum-vin

Ασκήσεις Γραμματικής

a) parit, b) cupiunt, c) aspicimus, d) confugimus, e) accipitis

2. facies squalid, faciei squalidae, faciei squalidae, faciem squalidam, facies squalid,
fiacie squalid, facies squalidae,--,--, facies squalidas, facie squalid

eadem species, eiusdem specie, eidem specie, eandem speciem,--, eadem specie,
eaedem species,--,--, eadem species,--,--

3. a) Λ, b) Λ, c) Λ, d) Σ, e) Σ

4. b

5. Post bella Actiaca illi, qui in exercitu M. antonii fuerant, Athenas confugiunt.

Ibi vix animos sollicitos somnis dederant, cum repente aparuerunt eis species horrendae.

Quem simul aspexit Cassius, timores conceperunt nominaque eorum audire cupivit.

Tum terrores Casium concepiunt et somno eum excitaverunt.

Paucis post diebus res ipsa fedem somnii confirmavit.

Nam Octavianus supplicio captis eos addfecit.

6. Δε γράφει ποια ρήματα

7. α) capiebat, ceperat, β) concutiebat, concusserat

8. a) Speciem horrendam vidisti

β) Miles amat suo dux.

10. res publica, rei publicae, rei publicae, rem publicam, res publica, re publica, res publicae, rerum publicarum, rebus publicis, res publicas, res publicae, rebus publicis

11. α) spem, habebatis, β) bello pugnaverat, γ) viderat, concepit

9. α) ipse, β) Eius, γ) eadem

10. nemo, nullius, nemini, neminem,--, nullo, nulli, nullorum, nullis, nullos, --, nullis

Η αντωνυμία nemo είναι αόριστη ουσιαστική και δανείζεται τις περισσότερες πτώσεις από την αντωνυμία nullus-a-um.

11. erimus, deferemus, confugiemus, aspiciemus, respondebimus, videbimus

12. fueram, fuerint

existimaveram, existimaverint

apparueram, apparuerint

aspexeram, aspexerint

responderam, responderint

concusseram, concusserit

videram, viderint

adfeceram, adfecerint

13. apparet, apparebat, apparebit, apparuerat, apparuerit

venire,--, venturum esse, venisse,--, --

aspicit, aspiciebat, aspiciet, aspexit, aspexerat, aspexerit

concipit, concipiebat, concipiet, concepit, conceperat, conceperit

cupit, cupiebat, cupiet, cupivit, cupiverat, cupiverit

respondet, respondebat, respondebit, respondit, responderat, responderit

concutit, concutiebat, concutiet, concussit, concusserat, concusserit

est, erat, erit, fuit, fuerat, fuerit

dat, dabat, dabit, dedit, dederat, dederit

adficit, adficiet, adfecit, adfecerat, adfecerit

14. servos: β' κλίση, servum

timorem: γ' κλίση, timores

somni: β' κλίση, somnorum

nomen: γ' κλίση, nomina

species: ε' κλίση, species

capitis: γ' κλίση, capitum

diebus: ε' κλίση, die

effigiei: ε' κλίση, -

supplicio: β' κλίση, supplicii

15. paucior, paucior, paucius

paucissimus, paucissima, paucissimum

pauce

sollicitior, sollicitior, sollicitius

squalidissimus, squalidissima, squalidissimum

sollicite

Ασκήσεις Συντακτικού

1. Ego sum Orcus.

2. post paucos dies

3. Specie horrenda eo apparitum esse.

Eo aspecto Casius timorem concepit nomenque eius audire cupivit.

Interroganti de homine.

4. Ibi vix animus sollicitus somno (a Casio) datus erat cum repente apparuit ei species horrenda.

Qui simul aspectus est a Cassio, timor conceptus est (a Casio).

Tum Cassius terrore concussus est et is e somno excitatus est.

Servi a Casio in clamati sunt et ei de gimine interroganti sunt.

Nemo ab illis visus erat.

Casius iterum se somno datus est eademque species somniata est (a Cassio).

Paucis post diebus fides somnii re ipsa confirmata est.

Nam is ab Octaviano suo solicio capitis adfectus est.

5. Cassius Parmensis dicit post bellum eum Athenas confugisse.

Cassius Parmensis fertur post bellum eum Athenas..... (δεν έχει σουπίνο το ρήμα confugio , πώς θα βγει το απαρέμφατο παρακειμένου μφ;)

Homines dicunt Cassium existimavisse ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalid, simile effigiei mortui.

Illi dixerunt illos neminem vidisse.

Cassius dicebat Cassium iterum se somno dedisse eandemque speciem somniavisse.

Octavianus narravit se supplicio capitis eum adfecisse.

Octavianus dicitur supplicio capitis eum adfectum esse.

6. Valerius Maximus scripsit in libris suis post bellum Actiacum Cassium Parmensem, Athenas confugisse.

Valerius Maximus scripsit in libris suis terrorem Cassium concussisse et e somno eum excitavisse.

Valerius Maximus scripsit in libris suis Cassium servos inclamavisse et de homine eos interrogavisse.

Valerius Maximus scripsit in libris suis Cassium iterum se somno dedisse eandemque speciem somniavisse.

Valerius Maximus scripsit in libris suis paucis post diebus rem ipsam fidem somnii confirmavisse.

7. in Graeciam, in Romam, Athenas

8. Ante bellum Actiacum (πριν τη ναυμαχία του Ακτίου), Actiaco ante bello (+ αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς)

9. Το υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι το se. Υπάρχει το φαινόμενο του Λατινισμού : το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου στη λατινική γλώσσα τίθεται σε αιτιατική πτώση και δε παραλείπεται ακόμα και στη περίπτωση της ταυτοπροσωπίας που υπάρχει εδώ.

10. Post paucos dies, Paucis ante diebus

11. supplicio morte. Η λέξη « capitis» είναι η μόνη γενική της ποινής. Η ποινή που αποδίδεται σε κάποιον τίθεται σε αφαιρετική πτώση πάντοτε.

Παράλληλο Κείμενο

Ήδη από την αρχαιότητα ο άνθρωπος απέδιδε στα όνειρα επέμβαση του θείου και γενικά των απόκρυφων δυνάμεων. Διαμορφώθηκαν έτσι ορισμένοι τρόποι και μέθοδοι ερμηνείας των διαφόρων ονείρων. Οι αρχαίοι Έλληνες εξάλλου είχαν προσωποποιήσει τα όνειρα. Ο Όνειρος ήταν θεός, άγγελος του Δία που τον έστελνε στους ανθρώπους όταν κοιμόνταν για να τους συμβουλέψει και να τους γνωστοποιήσει αυτά που πρόκειται να συμβούν. Οι αρχαίοι Έλληνες και Ρωμαίοι έδιναν μεγάλη σημασία στα όνειρα, τα οποία πίστευαν ότι πολλές φορές ήταν προφητικά ή ακόμη και συμβολικά. Πολλά όνειρα έχουν συσχετιστεί με ιστορικά,

αλλά και θρησκευτικά γεγονότα και έχουν περάσει στην ιστορία σαν σύμβολα και σαν θεία μηνύματα.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A.1 Μετά τη ναυμαχία στο Άκτιο, ο Κάσσιος από την Πάρμα, ο οποίος είχε υπηρετήσει στον στρατό του Μάρκου Αντώνιου, κατέφυγε στην Αθήνα. Εκεί, μόλις είχε παραδώσει την ταραγμένη ψυχή του στον ύπνο, (όταν) ξαφνικά του εμφανίστηκε μια φρικτή μορφή. Νόμισε ότι ερχόταν προς αυτόν ένας άνθρωπος με πελώριο μέγεθος και με βρόμικο πρόσωπο, όμοιος με εικόνα (ή μορφή) νεκρού. Μόλις τον είδε ο Κάσσιος, τον έπιασε φόβος και θέλησε να πληροφορηθεί το όνομά του. Εκείνος απάντησε ότι ήταν ο Πλούτωνας. Τότε τρόμος συντάραξε τον Κάσσιο και τον σήκωσε από τον ύπνο. Ο Κάσσιος φώναξε τους δούλους και τους ρώτησε για τον άνθρωπο. Εκείνοι δεν είχαν δει κανένα. Ο Κάσσιος για δεύτερη φορά παραδόθηκε στον ύπνο και ονειρεύτηκε την ίδια μορφή. Μετά από λίγες μέρες η ίδια η πραγματικότητα επιβεβαίωσε την αξιοπιστία του ονείρου. Πράγματι, ο Οκταβιανός του επέβαλε την ποινή του θανάτου.

A.2 1.ινδοευρωπαϊκή, 2. δάνεια- το αλφάβητο- 8-7^ο αι.π.Χ.- ελληνικό

B1. exercitui, exercitibus

specie horrendae, species horrendas

ingens magnitudo, ingenti magnitudine

nominiūque, nominiāque

hominis, homini, hominem, homine, hominum, hominibus, homines, hominibus

B2. simile, similis, simili, simile, simile, simili, similia, similitudo, similibus, similia, similia, similibus

nemo, nullius, nemini, neminem,--, nullo

is, eius, ei, eum, --, eo, ei/ii/i, eorum, eis/iis/is, eos, --, eis/iis/is

haec, huius, huic, hanc, --, hac, hae, harum, his, has, --, his

B.3 apparuerunt/ere

dabunt

venio- venti- ventum- venire

concupis, concupies

concusserant

G1. α) Η πρόταση « Respondit ille esse Orcum» δεν είναι χρονική

β) se: υποκείμενο στο απαρέμφατο esse. Υπάρχει το φαινόμενο του Λατινισμού : το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου στη λατινική γλώσσα τίθεται σε αιτιατική

πτώση και δε παραλείπεται ακόμα και στη περίπτωση της ταυτοπροσωπίας που υπάρχει εδώ. Επιπλέον υπάρχει και έμμεση η πλάγια αυτοπάθεια: το se αναφέρεται στο υποκείμενο ille της κύριας πρότασης, ενώ βρίσκεται σε απαρεμφατική φράση.

Δ. Προτίμησε να υπογράψουν τα χαρτιά αποδοχής από τη κήρονομιά του θείου της, γιατί «verba volant, scripta manent».

LECTIO XV: Τα ήθη των Γερμανών

Ασκήσεις Γραμματολογικές

1. ΛΑΘΟΣ- ΣΩΣΤΟ- ΛΑΘΟΣ- ΛΑΘΟΣ- ΣΩΣΤΟ
2. hominem : homme, facie : face, apparuit : appear, agriculturae : agriculture, vinum : vin
3. Ήθελε να έχει γραπτώς την κατάθεση της ομολογίας του, γιατί «verba volant, scripta manent».
4. Venit homo horribili facie, quam aspexi concepit timorem.

Ασκήσεις Γραμματικής

1. a) nuntritis, b) interrogator, c) auditor, d) amator
2. Equestri proelio saepe ex equo desilit ac pede proeliatur.
3. sinis, remollescis, effeminaris
4. a) Caesar (a militibus) legatos miti iubet.
5. β
6. res militaris, rei militaris, rei militari, rem militarem, res militaris, re militari, res militares, rerum militarium, rebus militaribus, res militares, res militares, rebus militaribus
equestre proelium, equestris proelii/I, equestri proelio, equestre proelium, equestr proelium, equestri proelio, equestrian proelia, equestrium proeliorum, equestribus proeliis, equestrian proelia, equestrian proelia, equestribus proeliis
7. lavantur, lavabantur, lavabuntur, lauti/lavati sunt, lauti/lavati errant, lauti/lavati erunt
proeliantur, proeliabantur, proeliabuntur, proeliati sunt, proeliati errant, proeliati erunt
habetur, habebatur, habebitur, habitus est, habitus erat, habitus erit
consistit, consistebat, consistet, constitit, constiterat, constiterit
8. nutrior, nutriris/e, nutritur, nutrimur, nutrimini, nutriuntur
lavor, lavararis.re, lavatur, lavamur, lavamini, lavantur

creor, crearis/re, creatur, creamer, creamini, creantur

habeor, haberis/re, habetur, habemur, habemini, habentur

effeminir, effeminaris/re, effeminatur, effeminamur, effeminamini, effeminantur

9. lac, lactis, lacti, lac, lac, lacte

caseus, casei, caseo, caseum, casee, caseo

caro, carnis, carni, carnem, caro, carne

pelles, pellium, pellibus, pelles/is, pelles, pellibus

flumina, fluminium, fluminibus, flumina, fluminibus

nex, necis, neci, necem, nex, nece

equi, equorum, equis, equos, equi, equis

pedes, pedum, pedibus, pedes, pedew, pedibus

mercatores, mercatorum, mercatoribus, mercatores, mercatores, mercatoribus

homines, hominum, hominibus, hominess, hominess, hominibus

10. α) continentur, leges, β) viris, servantur, γ) magistrate, revocamur

11. militaris, militaris, militaris, militarium, militarium, militarium

frigido, frigida, frigido, frigidis, frigidis, frigidis

equester, equestris, equestre, equestres, equestres, equestria

turpis, turpis, turpe, turpes, turpes, turpia

inres, iners, iners, inertes, inertes, inertia

13. frigidis, frigidioribus, frigidissimis

frigide, frigidius, frigidissime

equestribus: Δεν έχει παραθετικά

turpis, turpior, turpissimus

turpiter, turpius, turpissime

iners, inertior, inertissimus

inertus, inertius, inertissime

14. Germanus non studet agriculturae.

Magistratus creatur cum vitae necisque potestatibus.

Ea res turpis a Germano habetur, qua viro iners facit et esse minatur.

14. Nos non studemus agriculturae sed litteris.

Cur, per, lavamini in fluminibus gelidissimis.

15. (αρσ,θηλ) iners, inertis, inerti, inertem, iners, inerti, inertes, inertium, inertibus, inertes, inertes, inertibus

iners, inertis, inerti, iners, iners, inerti, inertia, inertium, inertibus, inertia, inertia, inertibus

(αρσ,θηλ) turpis, turpis, turpi, turpem, turpis, turpi, turpes, turpium, turpibus, turpes, turpes, turpibus

turpe, turpis, turpi, turpe, turpe, turpi, turpia, turpium, turpibus, turpia, turpia, turpibus

16. consistit: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα, 3ης συζυγίας
student: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα, 2ης συζυγίας
pelles: αιτιατική πληθυντικού

bellum: αιτιατική ενικού

necis: γενική ενικού

proeliantur: γ' πληθυντικό ενεστώτα, 1ης συζυγίας, αποθετικό

17. Ενεστώτας : remollescunt, sinunt, habetur

Παρατατικός : remollescebant, sinebant, habebatur

Μέλλοντας : remollescent, sinent, habebitur

Παρακείμενος : --, siverunt/ere, habitus est

Υπερσυντέλικος : --, sivernat, habitus erat

Συντ. Μελλ. : --, siverint, habitus erit

18. a. Λ, b. Σ, c. Σ, d. Σ, e. Λ, f. Λ, g. Λ, h. Λ, i. Σ

19. frigide, frigidius, frigidissime

turpiter, turpius, turpissime

inertiter, inertius, inertissime

saepe, saepius, saepissime

Ασκήσεις Συντακτικού

1. A Germanis non studetur agricultura. Magnae civitates deleta sunt a bellis. Portas belli clauduntur a Augusto.

2. (Germani) vinum mercatores ad se importare non sinunt.

3. α) Cum bellum a civitate geritur, magistratus creantur cum vitae necisque potestate.

β) Eppiorum usum rem turpem et inertem habent.

γ) Legiones conlocantur a Caesare in hibernis

δ) A Romanis pericula propulsabantur.

ε) Ventus Pontus turbatur.

δ) Alba Loga munitur a Iulo.

4. Ille ab puella ad scopulum adligari iubet.

Ille ab legatis legions in hibernis conlocari non sivit.

Ego a nullo silvas deleri patrior.

Rex exemplo suo civibus servari leges cogebat.

Caesar (a militibus) arma in castra importari iubet.

Caesar (a militibus) castra muniri vetat.

5. Η δευτερεύουσα επιρρηματική εναντιωματική πρόταση:

Etsi locis frigidissimis vivunt.

6. Civitate bellum gerente magistratus creantur...

7. α) Nolite importare vinum.

β) Ne importaveritis vinum.

8. i. Mercatores in Germaniam vinum important. (in + αιτιατική, δεν έχουμε όνομα πόλης)

ii. Germani loca pulchra habent. (στον πληθυντικό το locus είναι ουδέτερο)

iii. Saepe bellum a Germanis gerebatur. (έμφυχο ποιητικό αίτιο)

iv. Romani a Germanis inertes et turpes habentur. (τριτόκλιτα επίθετα στην ονομαστική πληθυντικού)

Παράλληλο Κείμενο

1. Οι Γερμανοί ήταν ένας λαός που έδινε ιδιαίτερο βάρος στη σπουδή των στρατιωτικών. Οι άρχοντες που τίθονταν επικεφαλείς στους πολέμους είχαν εξουσία ζωής και θανάτου και τις εντολές τους τις ακολουθούσαν πιστά όλοι οι υπόλοιποι στρατιώτες. Ήταν ένας σκληροτράχηλος λαός που ζούσε λιτά, φόραγε μόνο δέρματα και πλένονταν στα ποτάμια. Δεν ασχολούνταν με τη γεωργία, και οι τροφές τους περιορίζονταν στο τυρί, το γάλα και το κρέας.

Στις συγκρούσεις του με τους Ρωμαίους, όπως αναφέρει το κείμενο εξολοθρεύτηκαν τελείως από τον Καίσαρα, θέλοντας ο τελευταίος να τους δώσει ένα μήνυμα για το ποιος είναι ο κυρίαρχος και να τους περιορίσει στα γεωγραφικά τους σύνορα.

2. Ο Κορνήλιος Τάκιτος παρουσιάζει τους Γερμανούς σαν ένα ομοιογενή μεταξύ του λαού, τόσο στην εξωτερική εμφάνιση (ίδια κορμοστασιά, πυρόξανθα μαλλιά, σώματα μεγάλα και ισχυρά), όσο και στην κοσμοθεωρία. Υποστηρίζει ότι τους χαρακτηρίζει η εφύια και ότι ξέρουν να τοποθετούν σε υψηλά αξιώματα αρχηγούς, τους οποίους εμπιστεύονται και ακοκουθούν σε οτιδήποτε και αν τους προστάζουν.

Είναι ένας λαός που ανακατεύεται σε πολλούς καβγάδες, οι οποίοι στο τέλος λήγουν σε τραυματισμούς, ακόμα και σε σκοτωμούς. Τρέφονται πολύ απλά, χωρίς ορεκτικά, και τους αρέσει πάρα πολύ το ποτό.

Κριτήριο Αξιολόγησης

A1. Ολόκληρη η ζωή των Γερμανών περιορίζεται στο κυνήγι και στη σπουδή των στρατιωτικών πραγμάτων (στις στρατιωτικές ασχολίες). Οι Γερμανοί δεν ασχολούνται με τη γεωργία, (αλλά) τρέφονται με γάλα, τυρί και κρέας. Αν και ζουν σε περιοχές πάρα πολύ παγωμένες, φορούν μόνο δέρματα και πλένονται στα ποτάμια. Κάθε φορά που η χώρα τους κάνει (ή η πολιτεία διεξάγει) πόλεμο, εκλέγονται άρχοντες με εξουσία ζωής και θανάτου. Στις ιππομαχίες συχνά πηδούν από τα άλογά τους και πολεμούν πεζοί: η χρήση της σέλας θεωρείται ντροπή και μαλθακότητα (ή πράγμα αισχρό και μαλθακό). Δεν επιτρέπουν στους εμπόρους να φέρουν κρασί στη χώρα τους (δεν επιτρέπουν να εισάγεται σ' αυτούς (ή στη χώρα τους) κρασί από τους εμπόρους), γιατί, εξαιτίας αυτού του πράγματος, όπως πιστεύουν, οι άντρες γίνονται μαλθακοί κι εκθηλώνονται.

A.2 ινδοευρωπαϊκή- δάνεια- το αλφάβητο- 8-7^ο αι.π.Χ.- ελληνικό

B.1 α) venatione, lacte: plural tantum, carnibus, pellis, flumine, civitates, magistratus, necum, equestri, pede, usus, mercatori, homo

β) sui, sibi, se, --, a se, --, sui, sibi, se, -- a se

ea, eius, ei, eam, --, ea, eae, earum, eis/iis/is, eas, --, eis/iis/is

B2. caro, pellium, flumina

B.3 nuntrio- nutri(v)i- nutritum- nutrire

Nuntriemur

gero- gessi- gestum- gerere

geris

Γ1. «Cum civitas bellum gerit»: Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό επαναληπτικό σύνδεσμο cum και εκφέρεται με οριστική, γιατί η πράξη μας ενδιαφέρει μόνο από καθαρά χρονική άποψη, συγκεκριμένα χρόνου ενεστώτα, γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (creantur) και δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν- μέλλον. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα creantur της κύριας πρότασης.

Γ.2 εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο lavantur

κατηγορούμενο στο υποκείμενο *usus* του *habetur*

αφαιρετική του μέσου στο *nutriuntur*

γενική αντικειμενική στο *usus*

εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο *importari*

ΑΡΝΟΣ
Online Education

Αξίες για μια ζωή!

- ✓ Εξυπνάδα
- ✓ Κριτική Σκέψη
- ✓ Αυτοπεποίθηση

Βρες τον Καθηγητή σου!
στο arnos.gr

Ο Καθηγητής - Δάσκαλος arnos.gr:

- ★ **Διδάσκει** μεθοδικά και οργανωμένα με το Τετράδιο Σπουδής.
- ★ **Καθοδηγεί** το Μαθητή να μαθαίνει βήμα - βήμα.
- ★ Οδηγεί στην **Αυτομάθηση**.
- ★ **Υλοποιεί** τους στόχους του μαθήματος.
- ★ **Πιστοποιεί** με διαγωνίσματα την πρόοδο του Μαθητή.

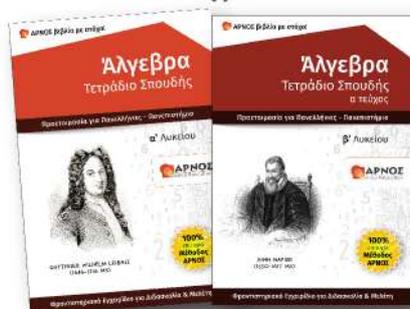
Γιατί επιλέγω Τετράδιο Σπουδής;

- ★ Είναι απαραίτητο διδακτικό εργαλείο βασισμένο στους στόχους του μαθήματος και τον τρόπο Υλοποίησής του.
- ★ Σε αυτό βρίσκεται το υλικό Διδασκαλίας για τον Καθηγητή και Μελέτης για το Μαθητή.
- ★ Το Τετράδιο Σπουδής σε συνδυασμό με το course οδηγούν το **Μαθητή** στην **Αυτομάθηση**.
- ★ Είναι το Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο πραγματοποίησης της **online διδασκαλίας με φυσικό τρόπο**.
- ★ Με αυτό **ενημερώνονται** άμεσα **οι γονείς** και **ελέγχουν την πρόοδο** του παιδιού τους.

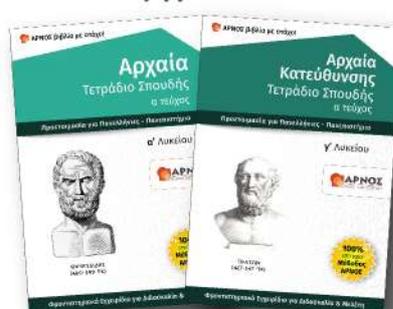
Τετράδια Σπουδής για:

Λύκειο

Μαθηματικά

Αρχαία

Γλωσσα

Χημεία

16-18
ετών

